

Schinne stinn, fir deen Debat an abseebarer Zäit hei an der Chamber kënnen ze féieren.

Zréck awer zu dësem Text. Dësen Abatement hëlleft a priori deene Betriber, déi eebe Problemer an der Kris kruten. Déi Betriber, déi bei hire Propriétaire ginn a soen: „Ech ka mer et am Moment net leeschten. Kanns de mer dat heiten noloossen?“ A fir datt dee Propriétaire eebe grad keng Perte huet, gëtt en Abatement geschaf. Dat ass grondsätzlech ze begréissen. Mir wëllen et klenge Betriber erméiglechen, duerch d’Kris ze kommen. Mir wëllen et erméiglechen, datt se eebe grad hire Bailleur kënnen de Loyer bezuelen, dee geschëllt ass, respektiv wa se dat net kënnen, datt et do opgeet um Enn vum Dag.

Et gëtt awer ee klenge Couac nach an deem heite Projet, e Couac, wou et éischter drëm geet, fir Flexibilitéit ze weisen. Et geet nämlech drëm, datt ee muss noweisen, datt ee covidbedéngt eng prekär Situatioun huet. Den Afloss vum Virus op de Betrib ass awer net ëmmer einfach ze beweisen. Dat kann een elo vläicht bei engem Hotel oder bei engem Restaurant, deen eng Fermeture administrative hat, ganz einfach noweisen. Bei engem normalen Handelsgeschäft ass et awer vläicht scho méi schwéier. Spéitstens wa mer dann an d’Büroe ginn, fänkt et un, ganz schwiereg ze ginn, fir vläicht am Detail nozeweisen, datt dat heite covidbedéngt eng prekär Situatioun ass. Mir géifen eis also wënschen, datt hei d’Steierverwaltung déi néideg Largesse géif weisen, déi néideg Largesse, fir eeben derfir ze suergen, datt, wann dat deklaréiert gëtt a plausibel gemaach ka ginn, datt dat dann och ugeholl gëtt.

D’Aféiere vun engem Abatement ass also sécherlech ni perfekt, mee awer eng wichteg Mesure am Kontext vun dëser Kris. An dat gesot, ginn ech den Accord vun de Piraten fir dës Mesure. Merci.

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci villmools, Här Clement.

D’Regierung huet d’Wuert, den Här Finanzminister Pierre Gramegna.

Prise de position du Gouvernement

■ **M. Pierre Gramegna, Ministre des Finances.**- Här President, léif Regierungskolleeigin, Dir Dammen an Dir Hären Deputéiert, et ass vläicht derwäert, dass een awer e puer Minutten iwwert dës Mesure nodenkt, well et awer eng originell ass. Et sinn e puer Kriticken opkomm. Ech freeë mech awer natierlech driwwer, dass eng ganz breet Majoritéit dës Mesure, déi mer jo elo da fir d’Zweet maachen, hei ënnerstëtzt.

Den Haaptgrond, firwat mer dat gemaach hunn, ass, well mer erkläert kruten, an dat huet och agelicht, wa mer an där Period, an et muss ee sech zrëckversetzen an déi éischt Well, 4.000, 5.000 Euro engem Independant ginn hunn, fir dass en iwwert d’Ronne kënn, wou der ganz vill eis erkläert haten: „Dat ass alles schéin a gutt, mee ech hunn esou en héije Loyer ze bezuelen an do kommen ech iwwerhaapt net méi iwwert d’Ronnen.“ - Punkt 1.

Punkt 2: Mir wollten esou minimal wéi méiglech an de Kontrakt, an de Loyerskontrakt intervenéieren. Ech mengen, däers muss ee sech bewosst sinn, datt ass eng komplizéiert Saach. De Bailleur huet jo en Accord mat sengem Locataire. An ass et dann d’Roll vum Staat, op eemol do ze intervenéieren? An du war dat heiten déi meescht cibléiert Mesure, déi eis agefall ass. Ech muss lech soen, ech hunn och international mat Kolleegen, anere Finanzministere, mech ausgetosch driwwer an ech krut vu ville gesot, dass dat eng ganz originell Manéier wär an eng gutt Manéier wär, fir de Problem unzepaken, ouni un d’Kontrakter ze goen. Dat heescht, et versteet een, dass den Ausgangspunkt vun der ganzer Filiatioun extra war, an dofir hu mer déi Léisung hei gewielt.

Den „double abatement“, wat heescht dat? Jo, dat heescht jo dann, dass de Propriétaire, wann en dann deen Abatement kritt op déi Reduktioun, déi en do gëtt, dass déi en näischt kascht. Et ass jo am Fong geholl dat.

Wat hu mer do nach agefouert? Mir hunn e klengen, e relativ klenge Montant drageschriwwen, well et ass eis jo drëms gaangen, deene Commerçanten an Handwierker an Entrepreneuren ze hëllefen, déi net riseg Loyere bezuelen. Well déi, déi riseg Loyere bezuelen, si ganz oft grouss Gesellschaften, déi sech esou e Loyer kënnen leeschten. Hei geet et natierlech ëm d’PMEn, Horeca ganz bestëmmt, awer net nëmmen Horeca. Dofir déi absolutt Montanten, wat déi eng oder déi aner och emol kritisiéiert hu vun de Chambre-professionnelle. Ech versti si. Si vertrieede se allegueren, si hätte gären, dass jiddwereen eppes kritt. Mee mir mussen natierlech och dorop beduecht sinn, dass mer grad deenen hëllefen, déi et am meeschte brauchen.

An dofir ass déi Mesure eebe gemaach ginn, wéi mer et hei presentéiert krute vum Rapporteur André Bauler, deem ech villmools Merci wëll soe fir säi gudde schréfftlechen a mëndleche Bericht.

Ech kann lech och versécheren, fir déi, déi dat opgeworf hunn, dass et der Steierverwaltung mat deene Krittären, déi hei drastinn, net drëms geet, dat heiten net unzehuelen. Mir hu jo mussen e Krittär draschreiwen. Mir hu jo eppes musse soen.

De But hei ass, dass et esou vill wéi méiglech ugeholl gëtt. An de Fait, dass déi Locataire, déi virun der Kris scho Problemer haten, exclu sinn, dat huet och mat de Konkurrenzreegele vun der EU ze dinn. Dofir ass déi Aschränkung dran.

Ech mengen, dass ee mat deenen Erklärungen hei alleguerste versteet, wat fir eng Logik mer hei verfollegt hunn. A well déi Mesure en fait ganz gutt vun den Entrepreneuren opgeholl ginn ass a mer vill positiv Echoe kruten, hu mer dann am Laf vum éischten Trimester vun dësem Joer decidéiert, dass mer dës spezifesch, geziilte Mesure nach eng Kéier géife wëlle maachen. Dofir haut dee Projet de loi.

Ech soen lech Merci fir déi grouss Ënnerstëtzung.

■ **Plusieurs voix.**- Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci villmools dem Här Finanzminister Pierre Gramegna. D’Diskussioun ass elo ofgeschloss.

Mir kommen elo zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 7801. Den Text steet am Document parlementaire 7801³.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7801 et dispense du second vote constitutionnel

D’Ofstëmme fänkt un. Fir d’éischt de Vote électorique fir déi perséinlech Stëmmen.

Duerno maachen ech den Appel nominal fir déi, déi wëllen e Vote par procuration ofginn.

(Appel nominal pour votes par procuration)

Domadder ass dëse Projet de loi mat 58 Jo-Stëmme bei 2 Nee-Stëmmen ugeholl.

Résultat définitif après redressement : le projet de loi 7801 est adopté par 57 voix pour et 2 voix contre.

Ont voté oui : Mmes Diane Aedem, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies, Georges Mischo, Mme Octavie Modert, M. Laurent Mosar, Mme Viviane Reding, MM. Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Serge Wilmes, Claude Wiseler et Michel Wolter ;

MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff (par Mme Carole Hartmann), Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer ;

Mme Simone Asselborn-Bintz (par M. Georges Engel), M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Claude Haagen, Mmes Cécile Hemmen et Lydia Mutsch ;

Mme Semiray Ahmedova, MM. Carlo Back, François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché et M. Charles Margue ;

MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser) ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen.

Ont voté non : Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis.

Freet d’Chamber d’Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Dann ass dat esou decidéiert.

7. Changement de composition du Comité de discipline

Erlaabt mir, zwëschenduerch d’Chamber ëm en Averständnis ze froen. Wat d’Zesummesetzung vum Comité de discipline ugeet, proposéiert d’CSV-Fraktioun, datt den Här Michel Wolter den Här Léon Gloden ersetzt. Ass d’Chamber mat dëser Ofännerung averstanen?

(Assentiment)

Dann ass et esou decidéiert.

8. 7653 - Projet de loi portant création d'un Pacte Climat 2.0 avec les communes et portant modification de la loi modifiée du 15 décembre 2020 relative au climat

De leschte Punkt vum Ordre du jour vun haut ass de Projet de loi 7653 iwwert de Klimapakt mat de Gemengen. Et hu sech schonn ageschriwwen: den Här Paul Galles, den Här Max Hahn, den Här Georges Engel, den Här Fred Keup, d’Madamm Myriam Cecchetti, den Här Marc Goergen. An d’Wuert kritt elo de Rapporteur vun dësem Projet de loi, den honorabelen Här Carlo Back. Här Back, Dir hutt d’Wuert.

Rapport de la Commission de l’Environnement, du Climat, de l’Énergie et de l’Aménagement du territoire

■ **M. Carlo Back (déi gréng), rapporteur.**- Kollee-ginnen a Kolleegen, et geet hei ëm d’Kreatioun vum Klimapakt 2.0 mat de Gemengen, dem Nofollger

vum Klimapakt 1.0, deen, mengen ech, déi meescht heibanne ganz gutt kennen.

Et geet drëms, de Klimapakt, en Instrument, ...

■ **Une voix.**- Sch!

■ **M. Carlo Back (déi gréng), rapporteur.**- ... dat enorme Succès hat, bis 2030 ze verlängeren a weider ze verstärken. Mam Klimapakt 2.0 kréien d’Gemengen nach méi Ënnerstëtzung, fir sech um lokale Plang fir de Klimaschutz staark ze maachen. D’Berodung fir d’Gemenge gëtt ëm 50 % eropgesat an de Klimapakt gëtt och thematesch méi breet opgestallt, soudatt en dem Defi vum Klimawandel an all senge Facette ka gerecht ginn.

Getrei nom Motto „Think global, act local“ ass de Klimapakt en Instrument, dat d’Aarbecht am Klimaschutz an an der Transition énergétique vun de Gemengen um lokalen Niveau valoriséiert an d’Gemengen ënnerstëtzt, fir an hire Klimaaktiounen ëmmer méi ambitiéis ze ginn.

Mam Klimapakt 1.0 gi ganz konkreet Resultater a puncto Klimaschutz um Terrain ervirbruecht. A mam Klimapakt 2.0 wëlle mer elo déi positiv Dynamik weiderféieren an acceleréieren, well mir kënnen d’Defie vum Klimawissel nëmmen zesumme mat de Gemengen a hire Bierger ugoen. De Klimapakt 2.0 ass natierlech och e wichtegt Instrument bei der Ëmsetzung vum PNEC, Plan national énergie et climat oder och nach dem nationalen Energie- a Klimaplang, souwéi och vun der Ëmsetzung vum drëten nationale Plang fir eng nohalteg Entwécklung. 2012 ass de Klimapakt 1.0 mat de Gemengen iwwer Gesetz agefouert ginn an en ass 2020 ausgelaf.

Dës éischt Versioun war e groussen Erfolleg. 2020 waren all d’Lëtzeburgerer Gemengen am Klimapakt 1.0 agebonnen an 93 % (veuillez lire: 96 %) vun hinne waren zertifizéiert ginn. Et muss ee bedenken: De Klimapakt 1.0 ass op fräiwëlleger Basis geschitt, sou wéi och natierlech den 2.0. Si haten also op d’mannst 40 % vum maximale Score aus dem Mesurékatalog erreecht. 78 Gemengen ...

(**Interruption par M. Léon Gloden**)

Här Gloden, kommt Der matschwätzen, wannechge-lift? A. Merci.

(**Hilarité**)

78 Gemengen hu 50 % erreecht a ganzer 13 Gemenge si Gold-zertifizéiert. All dës Gemenge setze Moosnamen ëm, fir d’Emissioun vun Zäregasen an hirer Gemeng ze reduzéieren, fir zu enger Adaptatioun vum Klimawandel bäizedroen, d’Loft-qualitéit ze verbesseren an d’Kreeslafwirtschaft ze stärken.

De Klimapakt 2.0, deen iwwert d’Period vun 2021 bis 2030 geet, huet d’Ambitioun, fir den aktuellen Dispositif vu Moosnamen ze verstärken an nach weider auszebauen.

Dräi Domäner sinn hei haaptsächlech beträff. Éisch-tens: D’Zil vum Klimapakt 2.0 ass, d’Capacitésen op lokalem Niveau ze verstärken. D’Berodung vun der Gemeng duerch Klimaconseillere ass hei besonnesch wichteg. An duerfir gëtt dës Offer am Klimapakt 2.0 weider ausgebaut. D’finanziell Ënnerstëtzung vun de Klimaconseillere, déi d’Gemenge begleeden an technesch ënnerstëtzen, gëtt ëm 50 % erweidert.

De Klimapakt gëtt och thematesch méi breet op-gestallt an d’Gemenge kënnen op eng spezialiséiert Berodung zrëckgräife fir spezifesch Thematiken, déi am Klimaschutz eng wichteg Roll spillen, wéi zum Beispill energeetesche Renovatioun oder d’Kreeslafwirtschaft. D’Kollaboratioun mat de Partnerorganisatiounen wéi SIGI, Klimabündnis, CELL, IMS oder EBL gi verstärkt. An da gëtt och d’Gouvernance an de Gemenge selwer verbessert, virun allem doduerch, datt e Klimaschäffen age-fouert gëtt, also e Member vum Schäfferot manda-téiert gëtt, sech aktiv an dëse Prozess anzebannen, de lokale Klimaschutz politesch weiderzedreiwen an de Suivi vun der Evolutioun vum Klimapakt ze maachen. Domat gëtt och d’Klimaekipp politesch gestärkt a verstärkt.

Zweetens: De Klimapakt ...

(**Brouhaha**)

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Wannechgelift, keng bilateral Reuniounen, soudatt een dat ze vill gutt héiert an datt de Rapporteur gestéiert ass. Merci villmools.

■ **Une voix.**- Très bien!

■ **M. Carlo Back (déi gréng), rapporteur.**- Merci, Här President. De Klimapakt 2.0 soll och eng besser Quantifizéierung erlaben, et also erlaben, den Impakt vun de Mesuren, déi d’Gemengen um lokale Plang huelen, besser kënnen ze verfollegen. Esou kann een de Suivi vum Programm verbesseren, d’Gemeng ka vis-à-vis vun de Biergerinnen a Bierger besser duerstellen, wat se puncto Klimaschutz mécht an et dréit och zu enger verbesserter Inter-komparabilitéit bäi.

An dann drëttens - last but not least - soll de Klima-pakt 2.0 och derzou bäidroen, der Biergerbedeele-gung méi Opmierksamkeet ze ginn: d’Gemengen ënnerstëtzen, fir méi op d’Awunner/innen due-rzegoen. Dëst soll derzou bäidroen, datt d’Acteuren an der Gemeng - also Biergerinnen a Bierger, Entre-prises an aner lokal Acteuren - sech méi aktiv an de Kampf géint d’Klimaännerungen abannen.

Wéi fonctionéiert de Klimapakt 2.0? De Klima-pakt 2.0 fonctionéiert am Allgemengen no de Prin-zippie vum Klimapakt 1.0 an ech mengen, deen ass och an dësem Haus hei bekannt.

De Projet de loi 7653 kreéiert also de Klimapakt 2.0 an autoriséiert de Staat, d’Gemengen, déi um Klimapakt deelhuele, zwëschent 2021 an 2030 finanziell ze ënnerstëtzen. D’finanziell Ënner-stëtzung vun de Gemenge gëtt och iwwert de Projet de loi gereegt.

Wéi gesäit nun déi finanziell Ënnerstëtzung vun de Gemengen aus? D’Gemeng kritt eng finanziell Ënnerstëtzung fir de professionelle Klimaberoder, sief dat en allgemenge Beroder oder e spezia-liséierte Beroder, sief dat intern oder extern Per-sonnen zu der Gemeng, déi der Gemeng zur Ver-fügung stinn, déi scho Salariéë bei der Gemeng sinn. Wéi éinescht scho gesot: De Volume vun der Berodung gëtt massiv an d’Luucht gesat. D’Gemen-gen hu mam Klimapakt 2.0 50 % méi Berodung zegutt. Dat si bis zu 75 Deeg, natierlech a Fonc-tioun vun der Populatioun.

Eng variabel järelech Subventioun - Bonus-Klima-pakt 2.0 - gëtt et fir déi Gemeng, déi ee vun deene véier Certificatiounsniveauen erreecht. Wéi virdu gesot: Véier Niveaue vu Certificatioun si méiglech - 40 %, 50 %, 65 % a 75 % vun deem, wat maximal méiglech ass. Den Niveau 65 % ass hei bäigesat ginn, well de Sprong vu 50 % op 75 % als ze grouss estiméiert gouf. Dëse Bonus hänkt natierlech ënner anerem vum Niveau de certification of - zum Beispill wann een op Gold wëllt goen. Eng Gemeng, déi méi een héije Certificatiounsniveau erreecht, kritt méi Ënnerstëtzung.

An da gëtt et eng Prime unique vun 10.000 Euro fir déi Gemengen, déi eng Certificatioun zu engem spezialiséierten Theema hunn, wéi zum Beispill Kreeslafwirtschaft oder energeetesche Renovatioun.

D’Regierung huet ofgeschat, datt d’finanziell Ënner-stëtzung fir de Klimapakt 2.0 all Joer an der Moyenne ongeféier 14,2 Milliounen Euro kascht, déi iwwert den Energie- a Klimafong un d’Gemengen ausbezuelt ginn.

Ech wëllt dann hei och kuerz op den Amendement vun der CSV agoen, dee sech speziell ëm déi finan-ziell Ënnerstëtzung vun de Gemenge gedréit huet. An hirem Amendement huet d’CSV proposéiert, datt d’Awunnerzuel bei der Héicht vun der Subventioun vun der Klimaberodung kee Krittär sollt sinn, mee datt all Gemeng, egal ob kleng oder grouss, déi nammlecht Subventiounen sollt kréien. Bei der varia-beler Subventioun huet d’CSV proposéiert, datt dës eng forfaitaire wéi och eng variabel Subventioun sollt beinhalten, déi am gläiche Mooss op d’Awun-nerzuel an op d’Fläch vun der Gemeng berechent gëtt.

Den Amendement ass an der Kommissioun net uge-holl ginn, well de Projet de loi generell schonn de Volume vun der Berodung staark eropschrauft - ëm 50 % - an och well mam Klimaschutz d’Infrastruk-turen éischter vu Wichtegkeet si wéi d’Fläch vun der Gemeng an esou d’Awunnerzuel vun der Gemeng e bessere Facteur ass, fir d’Subventiounen ze berech-nen.

Beim Naturpark, dee mer jo och hei deemnächst eng Kéier op de Leescht huelen an deen den Natur-schutz an de Gemenge valoriséieren an encoura-géiere soll, gi mir jo schonn an dës Richtung, well beim Naturschutz d’Fläch vun enger Gemeng ganz kloer eng grouss Roll spillt. An deem Sënn wäert den Naturpark dann och komplementär sinn zum Klimapakt 2.0.

Zum Avis vum Staatsrot: De Staatsrot hat just eng Opposition formelle gemaach, nämlech um Punkt vum Finanzement vun de Beroder a Beroderinnen. De Staatsrot huet méi Präzisioun verlaangt a wollt, datt eng kloer Definitioun vu Klimaberoder oder -be-roderin an hir professionell an technesch Kompe-tenze missten an d’Gesetz ageschriwwe ginn an net an eng Annex vum Contrat-cadre tëschent der Regierung an der Gemeng.

Den Avis vun der Chambre de Commerce: Dës Cham-ber insistéiert drop, datt déi Entreprene, déi an enger Gemeng ugesidelt sinn, ganz no an de Klimapakt 2.0 solle agebonne ginn, notamment während der Ausaar-bechtungsphas wéi och der Ëmsetzungsphas. Och begreësst d’Chambre de Commerce d’Aféierung vu spezialiséierte Conseillere, mee freet, datt eng Definitioun vun dëse Persounen an dëse Projet de loi integréiert gëtt.

D’Chambre des Métiers hat keng Observatioun zu dësem Projet de loi.

Avis vum Syvicol, dem Syndicat des villes et com-munes luxembourgeoises: De Syvicol ënnersträicht, datt d’Gemenge sech scho laang an aktiv a fräi-

wëlleg fir de Klimaschutz um lokalen Niveau engagéieren. En huet virun allem eng Rei Remarken iwwert d'Subventiounen gemaach. De Syvicol bedauert, datt déi forfaitaire Subventioun aus dem Klimapakt 1.0 gestrach gouf. Och freet de Syvicol méi Flexibilitéit bei der Attributioun an der Verdeelung vum Contingent vu Stonnen, déi dem Klimaberoder zoustinn, fir d'Gemeng ze ënnerstëtzen. Dëst a Fonctioun vun de Besoine vun enger Gemeng. Da mécht de Syvicol eng Rei Propositionen, wat d'Iwwergangsphas vum Klimapakt 1.0 zum Klimapakt 2.0 betrëfft.

Schlussendlech begréisst de Syvicol d'Proposition, datt e „Klimaschäffen“ an de Kimateam genannt gëtt. De Syvicol freet awer och, datt de Gemengerot schonn am Virfeld méi agebonne gëtt. Dëst virun allem, fir d'Adhesioun vun der Gemeng, vun de Gemeindeconseilleren an an de Kommissiounen an den Aarbechtsprogramm a seng Ënnerstëtzung ze garantéieren, fir datt de Gemengerot sech de Klimapktprogramm politesch appropriéiere kann.

Da gouf et och nach eng Prise de position vum Mouvement écologique, déi Dir um Portail vun der Chamber erëmfant. Dës ass eng iwwergräifend Stellungnam zu den dräi Pakten: Pacte Climat, Pacte Nature a Pacte Logement. De Mouvéco gräift d'Partnerschaft Staat/Gemenge mam folgendem Titel an dësen dräi Pakten op: „De richtige Kader setze fir eng zilorientéiert Partnerschaft Staat-Gemengen!“

Zum Klimapakt seet de Mouvéco ënner anerem: „Um aber ein chiffriertes Monitoring des Klimapakts 2.0 zu ermöglichen, braucht es eine deutliche Verbesserung der Datenlage auf kommunaler Ebene“.

De Projet de loi ass de 25. August 2020 vun der Ëmweltministesch an der Chamber deposéiert ginn. An der Sitzung vun eiser Kommissioun vum 17. September 2020 sinn ech zum Rapporteur vu dësem Projet de loi ernannt ginn. De Staatsrot huet säin éischten Avis de 4. März 2021 ofginn, dee mir de 16. März analyséiert hunn. Säin zweeten Avis ass vum 11. Mee, dee mir de 17. Mee analyséiert hunn. An der Sitzung vum 21. Abrëll 2021 goufen d'Amendementen vun der CSV-Fraktioun an eiser Kommissioun examinéiert. De Rapport, sou wéi en lech hei virläit, ass den 31. Mee 2021 an eiser Kommissioun ugeholl ginn.

Mat dësem Projet de loi kreéiere mir also de Klimapakt 2.0. Deen éischte Klimapakt hat en enorme Succès an dofir läit et op der Hand, dëst Instrument bis 2030 weiderzeféieren a weider ze verstärken.

Mam Klimapakt 2.0 kréien d'Gemengen nach méi Ënnerstëtzung, fir sech um lokale Plang fir de Klimaschutz staarkzemaachen. D'Berodung fir d'Gemenge gëtt ëm 50 % eropgesat an de Klimapakt gëtt och thematesch méi breet opgestallt, fir den Defie vun haut a muer gerecht ze ginn.

Ech soen lech villmools Merci fir Äert Nolauschteren a ginn domat och den Accord vun der grénger Fraktioun.

■ **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci villmools. Ech soen dem Här Rapporteur Carlo Back villmools Merci a ginn d'Wuert un den éischten ageschriwene Riedner, den honorabelen Här Paul Galles. Här Galles, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

■ **M. Paul Galles (CSV).**- Merci villmools, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, Madamm Minister, fir d'éischt emol dem Karel Back villmools merci fir säi Rapport zu dësem Gesetz, souwuel de schréffleche wéi och de mëndlechen. En huet dat, fannen ech, gutt gemaach, well de Klimapakt 2.0 e Gesetzesprojet ass, deen eeben um Klimapakt 1.0 fousst. En huet gutt duergestallt, wat deemools schonn alles entscheet gi war, Succès hat a wourop elo de Klimapakt 2.0 opbaut an a wat fir enge Beräicher en iwwert de Klimapakt 1.0 erausgeet.

An de Klimapakt 2.0 ass ee Gesetzesprojet, deen -menge mer - eng besonnesch grouss Opmierksamkeet verdéngt, well en de Klimaschutz op deem Niveau dréit, op deem déi politesch Entscheedunge besonnesch vill Wierkung entwéckelen, nämlech op den Niveau vun de Gemengen, no bei d'Leit. An dofir sti mer als CSV voll a ganz hannert den Ziler vun Klimapakt, zumools dem Klimapakt 1.0, deen duerch déi entscheidend Fiederféierung vum Marco Schank, gudder Frënd a fréiere Kolleeg hei an der Chamber, deemools säi ganze Succès entfaalt huet.

Wat mécht de Succès vum Klimapakt eigentlech aus a wat kënnen mer och als Nationalpolitik iwwerhaapt fir eis ganz Klimapolitik aus deem Klimapakt do fir Léieren zéien? U sech hätt ee jo bei esou engem transversale Gesetz, dat probéiert, sech an all déi verschidde Gemengen eran ze iwwersetzen, e puer prinzipiell pedagogesch Méiglechkeeten. Giewelt gouf vun Ufank un de Prinzip vun der Fräiwëllegkeet. Wie Klimaschutz wëllt an dofir attraktiv Konditiounen ugebuede kritt, engagéiert sech och spierbar an och mat Houfert a mat vollem Engagement. An d'Ufäng vum Klimapakt hu gewisen, wéi een d'Leit an dat berüümt Klimaboot mat erakritt.

A wat beim Klimapakt doriwwer eraus interessant ass, dat ass, dass en eng miessbar Struktur huet, déi

a Kategorien an an Niveauen agedeelt ass an an där ee sech selwer anuernden a moosse kann, an där ee sech selwer Ambitiounen stelle kann an an där ee sech och positiv un aneren inspiréieren an engagéiere kann. Et ass e System, deen uspornt. Et ass also net eleng de Prinzip vun der Fräiwëllegkeet, mee och dee vum „Incentive“, de Prinzip vun der Motivatioun.

An dass de Klimaschutz duerch de Klimapakt um Niveau vun eise Gemengen deemools schonn esou konkret siichtbar ginn ass, war deemools och deenen ze verdanken, déi sech voll engagéiert hunn an déi sech regional zesummegeschloss hunn. An dat waren am Ufank eebe besonnesch d'Naturparken. Ech hunn déi grouss Chance, an eiser Fraktioun iwwert den Aly Kaes an iwwert de Mulles Eicher ganz villes iwwert den Naturpark Our gewuer kënnen ze ginn an och verstanen ze hunn, wéi si dat deemools ugepaakt hunn, wéi se Klimapakt a wéi se Naturpakt matenee verbonnen hunn a lokal a regional hir Aktiounen openaner ofgestëmmt hunn.

Ganz vill aner Gemengen a Gemeengepappen a Gemeengemamme kënnen och vu sech erzielen, wéi se dat gemaach hunn. Et war deene Gemengen, déi sech direkt voll dragestierzt hunn a sech net mat engem Mëttelmooss zefridde wollte ginn, ze verdanken, dass de Klimapakt deemools um Niveau vun de Gemenge richtig gegräff huet. An et waren zum Deel ganz vill éischter kleng Gemengen, déi e fantastescht Virbild ofginn hunn. Dat ass eigentlech dat, wat mer och als CSV nimools genuch kënnen betounen. Dat ass och de Grond, firwat mäi Kolleeg Aly Kaes ëmmer erëm op d'Bedeutung vun de klengen Gemengen hiweist. Et ass iwwregens net hien eleng: Och am Avis vun der Chambre de Commerce war kloer ze liesen, wéi wichtig et ass, dass déi kleng Gemengen - proportional vis-à-vis zu deene grouss Gemengen - ganz gutt, d'selwecht gutt a gerechterweis richtig gutt ewechkommen.

Dass de Klimapakt esou vill Elan krut a bis enges Daags eng Kéier alleguerten d'Gemenge souguer fräiwëlleg matgemaach hunn, war am Ufank deenen an deene klengen Gemengen ze verdanken, déi duerch regional Zesummeschléiss eng immens Dynamik entwéckelt hunn. Ech wëll et nach eng Kéier erwänen: Déi Gemeng zum Beispill - an den Aly Kaes huet et an de Kommissiounen och ëmmer erëm widderholl a gesot -, an där hie Buergermeeschter ass - Tandel -, ass als éischt mat Sëlwer zertifizéiert ginn. Zu véier Gemengen hu se deemools och nach zesumme mam Camille Gira als Staatssekretär zu Leipzig dat europäesch gëllent Ofzeeche kritt. Ech mengen - wa mer eis do sécher sinn -, et ware Biekerech, Schëffleng, Tandel an Housen, déi deemools concernéiert waren.

Grad dowéinst wëlle mer a wäerte mer weiderhin ëmmer erëm op d'Interessen an d'Besoinen vun de klengen Gemengen opmierksam maachen an hunn dat och hei gemaach aus der Suerg eraus, dass eebe wéinst dem Krittär vun der Awunnerzuel déi kleng Gemengen net an de Genoss komme vun de Mëttelen, déi se brauchen, fir Personal ze hu fir déi vill Aarbecht, déi se wëlle leeschten, fir de Klimapakt ëmzesetzen.

Ech soen dem Karel Back och Merci dofir, dass en d'Amendementen vun der CSV erwänt, kommentéiert an och duergestallt huet, zumools de Klimapakt 2.0 ëm e puer Dimensiounen erweidert gouf. Besonnesch ëm déi vun der Participatioun, déi jo och gestalt muss ginn a wou ee mat de Leit muss kënnen schwätzen. An dofir brauch een Zäit, fir mat de Leit kënnen ze schwätzen an hir Doleancen ze lauschteren an ëmzesetzen.

„Think global, act local“ oder „Think global, pact local“, wéi d'„woxx“ et an engem Artikel deemools zitéiert huet, Här President. Dëse Prinzip mécht den Erfolleg vum Klimapakt aus: de Prinzip vun der lokaler Motivatioun an de Gemengen an de Prinzip vun der regionaler Zesummenaarbecht.

Ech wëll awer och nach eng Kéier erwänen, dass et mech perséinlech zum Beispill beandrockt huet, wéi ech gesinn hunn, dass eng Gemeng wéi Wolz den Zertifikat fir d'Économie circulaire krut an esou Pakten an esou Zertifikater natierlech och matenee verzaant sinn an een dat an enger Gemeng zu enger Gesamtdynamik bréngt, wann ee sech nach aner Zertifikater, un deenen ee wëllt schaffen, als Leescht wëll ginn. Oder zum Beispill an der Gemeng Mäerzeg, an där ee gudder Frënd vu mir Schäffen ass, soudass ech och do d'Informatiounen direkt matkréien a gesinn, wat fir eng Freed se dorun hunn, fir an der Gemeng Mäerzeg d'Gemeinwohl-Ökonomie-Zertifikat kënnen ze kréien an dat an hirer Gemeng zesumme mat Klimapakt an Naturpakt och ëmzesetzen.

D'Erfollegsprinzipie vum Klimapakt: Vill Leit, Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, waarden elo op dëst Gesetz, op de Klimapakt 2.0, well se sech weider engagéiere wëllen. Ech weess och vun e puer Gemengen, déi nach net ënnerschrifwen hunn, well se drop gewaart hunn, dass d'Gesetz endlech gestëmmt ass. Et gëtt anerer, déi et anescht gemaach hunn, mee et gëtt der vill, déi drop waarden, fir sech elo endlech erëm lancéieren an op den

aktuelle Stand kommen ze kënnen. Grad, well och den aktuelle Klimapakt 1.0 jo degressiv ausleef a se alleguerte wëllen, dass elo de Klimapakt 2.0 sou richtig unzitt.

Wat elo, Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, de Klimapakt 2.0 auszeechent par rapport zum Klimapakt 1.0, dat ass engersäits, dass en dës Erfollegsprinzipie weiderféiert, an anerersäits, dass en se zum Beispill duerch eng besser Quantifikatioun erweidert - zum Beispill duerch d'Collecte des données -, awer och duerch eng Verbesserung vum operationelle Kader vun de Gemengen, zum Beispill eeben duerch d'Asetze vun engem Expert oder och e bessere Suivi am Gemengerot - deen ech perséinlech och begréissen als Member vun engem Gemengerot, an deem mer un deene Saache gäre matschaffe wëllen -, an dann och d'Participation citoyenne, déi d'Gemengen encouragéiere sollen.

Dräi Punkte wëlle mer als CSV elo hei awer nach besonnesch betounen. Éischstens, dass et gutt a wichtig ass, dass d'Ziler verschäerft a besser quantifizéiert solle ginn, well mer beim Klimaschutz eebe méi effikass Efforte musse maachen. Efforte, vun deene mer wëssen, dass se dem Klimaschutz tatsächlech eppes bréngen, dass se net nëmme gutt ausgesinn a vläicht iergendwéi grouss Opmierksamkeet bréngen, mee dass se tatsächlech dem Klimaschutz eppes bréngen. Wa mer den Erfollegsprinzipien trei bleiwen, dann hu mer mam Klimapakt 2.0 tatsächlech eng grouss Chance dozou.

An ech wëll lech froen, Madamm Minister: Wéi gitt Der an deem heite Kader domat ëm, wann et eng Rei Gemenge gëtt, déi scho Mesurë geholl hunn, déi net un de Klimapakt gebonne sinn? Wéi ginn déi Mesuren elo am Klimapakt 2.0 weider betreit, bezéiungsweis ginn déi iergendwéi doran opgeholl?

Dat Zweet, wat mer als CSV soe wëllen, ass, dass et gutt ass, dass Experten agesat a bezuelt ginn, dass d'Subventiounen gestaffelt ginn, och wa mer natierlech weiderhin der Meenung sinn, dass an eisen Aen déi kleng Gemenge méi schlecht ewechkommen. Et ass awer wichtig, dass an der Gouvernance elo drop opgepasst gëtt, dass duerch déi ganz Mesuren - et ass jo e ganze Katalog vum Klimapakt 2.0 - keen esou e groussen administrativen Opwand entsteet, dass de Courage iergendwéi direkt schonn an de Kannerschong stieche bleift. Et wär schued, wa Gemengen doru scheitere géifen, dass se zwar villes wëlle maachen, mee esou vill Formulairë mussen ausfüllen, dass dat d'Administratioun hannen um Enn esou vill Energie kascht, dass herno trotzdeem net dat geschitt, wat déi Gemengen eigentlech wëllen ëmsetzen.

Dat Drëtt ass d'Participation citoyenne, déi elo derbäikomm ass, fir esou vill Leit wéi méiglech mat an d'Klimaboot ze kréien. Dass heirop gesat gëtt, ass besonnesch begréissenswäert. Vill Leit waarden elo drop, Geleeënheeten ugebueden ze kréien oder dass hir eegen Iddie seriö geholl a gelauschtert ginn. Fir eis wär et op alle Fall héich interessant, hei an der Chamber reegelméisseg eng Evaluatioun ze maachen, grad vun dësem Punkt: A wat fir Gemenge gëtt Participation citoyenne gemaach? No wat fir enge Krittären a Methode gëtt se organiséiert? Wéi vill Leit maache mat? Wéi vill nei Leit konnten erreecht ginn? A wat si virun allem d'Best Practices, un deene sech och aner Gemenge kënnen inspiréieren? Ech erliewe selwer oft, dass Kolleeginnen oder Kolleegen a Bekannter a Frënn sech an hire Gemengen, an hire Stroossen, an hire Quartieren aktiv un enger méi natierlecher a klimafreundlecher Émgéigend bedeelege wëllen.

Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, Madamm Minister, als eng Partei vun de Gemenge wënsche mir als CSV dësem Gesetz op alle Fall e gudder Wee a mir wäerten eis erlaben, e Bléck op déi méi kleng Gemengen ze halen a proaktiv un der weiderer Verbesserung vum Klimapakt matzeschaffen.

■ Ech soen lech villmools Merci.

M. Fernand Etgen, Président.- Merci villmools, Här Galles. Den nächsten ageschriwene Riedner ass den honorabelen Här Max Hahn. Här Hahn, Dir hutt d'Wuert.

■ **M. Max Hahn (DP).**- Här President, ech wëll domat ufänken, dem Rapporteur - dem Carlo oder Karel Back, wéi en dann och vu senger Frënn genannt gëtt - villmools Merci ze soe fir seng zwee Rapporten, souwuel säi mëndleche wéi och säi schréfflechen. An ech géif och direkt d'ganz Spannung eraushuelen. Ech géif direkt um Ufank vu menger Ried den Accord vun der Fraktioun vun der Demokratescher Partei zu dësem Gesetzestext ginn.

De Klimapakt, léif Kolleeginnen a Kolleegen, ass e ganz wichtegt Instrument, fir d'Gemengen um Klimaschutz ze bedeelegen, ze beroden a bei der Realisatioun vu konkrete Projeten ze ënnerstëtzen. Grad méi kleng Gemenge brauchen dës Ënnerstëtzung. Si sinn dorop ugewisen, well si net ëmmer den techneschen Knowhow hunn, deen een an deem heite Beräich awer ganz kloer muss hunn.

■ **M. André Bauler (DP).**- Ganz richtig!

■ **M. Max Hahn (DP).**- Déi zweet Versioun vum Klimapakt ass an deem Kader nach emol op verschiddene Punkten ugepasst an och verbessert ginn, fir de Gemengen eebe justement e beschtméiglechen Encadrement bidden ze kënnen.

Här President, ech zielen lech näischt Neies, wann ech soen, dass d'Klimakris déi gréisste Bedroung ass, déi d'Mënscheit bis elo kannt huet. Iwwregens net eleng fir d'Mënscheit, mee fir quasi d'ganz Liewen op eise Planéit ass d'Klimakris eng ganz, ganz grouss Bedroung. An awer: Trotz der Monumentalitéit vun dëser Aufgab ass et kloer, dass d'Politik alles drusetze muss, fir d'Katastroph, op déi mer zousteiern, ze evitéieren. Den Effort, deen hei néideg ass, kann net eleng vun deem engen oder deem anere geleescht ginn. Et ass net eleng de Bierger oder eleng de Staat oder eleng d'Betrieb. Nee! Klimaschutz ka just geléngen, wa jidderee matmécht, op allen Niveauen. An dozou gehéieren eeben och d'Gemengen.

Esou wéi et um Staat ass, ass et och un de Gemengen, mam gudder Beispill virzegoen, bei sech selwer unzefänken an den eegene Foussofdruck a Saachen Emissiounen ze reduzéieren. Ech mengen - an ech mengen och, dass mer eis do alleguerten eens sinn -, déi ëffentlech Hand ka schlecht vun hire Bierger verlaangen, dass si hir Haiser energetesch sanéieren a méi op klimafreundlech Transportmëttel setzen, wann déi ëffentlech Hand selwer hir Hausaufgaben net mécht. D'Gemenge sinn donieft a villerlee Hisicht déi éischt Usprechpartner fir d'Bierger an hunn domat e wichtigen Hiewel, fir d'Awunner am Hibleck op e méi klimabewusst Handeln ze sensibiliséieren.

D'Gemenge si sech där Roll, déi se spillen, bewosst. De Bilan vun der éischter Period vum Klimapakt weist dëst ganz kloer. Alleguerten d'Lëtzeburger Gemengen hu matgemaach, mat ënnerschiedlechen Niveauen, Zertifizéierungen. 78 Gemengen haten deen zweeten Niveau vun dräi Niveauen erreecht, 13 Stéck souguer deen héchsten Niveau. Dat bedeit awer natierlech net, dass net nach ganz vill Loft no uewe wier. Ganz am Géigendeel! Ech mengen, déi Zertifizéierung ass jo genau dat - an ech mengen, dofir ass se agefuert ginn -: fir de Gemengen, déi mengen, si wiere ganz gutt a se hätte scho ganz vill opweises a Saachen Natur- an Ëmweltschutz op där enger Säit ze weisen, ob dat dann och tatsächlech de Fall ass, an hinnen op där anerer Säit vläicht och iwwert d'Instrument, dat hinnen déi eenzel Pisten, Mesuren an Toolen opweist, ze weisen, wat do nach alles méiglech ass.

Eppes, wat ech ganz, ganz flott am Klimapakt 1.0 an natierlech och am Klimapakt 2.0 fannen, ass virun allem, dass eng Gemeng vun där anerer Gemeng léiere kann. Dat ass net an alle Beräicher esou. Ech géif mer wënschen, dat géif sech nach op aner Beräicher ausbaue loosse. Ech mengen, de Pacte Logement 2.0, mat deem dat jo och soll agefuert ginn, ass och e Sujet, mat deem mer eis hei beschäftegen. Eigentlech gëtt och kloergestallt, dass de Klimapakt, wéi mer e kennen, eppes ass, dat ganz, ganz sënnvoll ass an dat mer dann eeben och zum Beispill op de Logement wëllen ausbauen.

Wéi gesot, d'Gemenge sollen op där enger Säit no bausse kënnen weisen, wat se opweises hunn a wat se kënnen. Op där anerer Säit solle se gesinn, dass se nach vill Potenzial hunn. Ech mengen dofir och, dass, wann eng Gemeng elo nach net gutt qualifizéiert ass, dat net soll heeschen: „Déi dote maachen näischt.“ Nee, ganz am Géigendeel! Et soll heeschen: „Déi dote musse vläicht elo e bësse méi séier maachen, fir an déi Richtung ze kommen, esou wéi mer dat alleguerte wëllen.“

Et ënnersträicht awer och däitlech, dass d'Gemengen am Kampf géint d'Ärderwiermung e wichtigen an zuverlässigen Partner sinn. Vill Gemenge wëlle méi maachen. Jo, si wëllen och hiren Deel fir eng méi ëmwelt- a klimafreundlech Gesellschaft leeschten. Dat ass immens wichtig, well et ass, wéi gesot, schlussendlech an de Gemengen, wou d'Leit liewen, wou de Kontakt mam Bierger am direktsten ass an natierlech och gräifbar Projete kënnen realiséiert ginn, déi en direkten Afloss op d'Liewe vun de Leit hunn. Ech mengen, ech brauch lech - deene Leit, déi gemengepolitesch engagéiert sinn - et net ze soen: Et ass um Gemengenniveau, wou een am konkretste ganz séier gesäit, dass wann een haut eng Decisioun hëlt, een d'Resultat zwar vläicht net muer oder iwwermuer gesäit, mee heiandsdo oder meeschtens awer vill méi séier wéi bei Gesetzzer, déi mer hei an dësem Haus stëmmen.

An deem Beräich denken ech zum Beispill u kooperativ Fotovoltaikanlagen, woubäi a menger Gemeng zum Beispill probéiert gëtt, och d'Bierger ze incitéiere fir matzemaachen. Vläch hunn déi och oft keng Diecher, déi se, vläch och aus statesche Grënn, zur Verfügung stelle kënnen. Wéi gesot, se sollen do matmaachen an och an deene Gruppen hëllef kënnen.

Dat selwecht gëllt natierlech och fir d'Mobilité douce. Ech mengen, mir hunn hei kierzlech iwwert d'Verkéierssécherheet geschwat, mir hunn och

iwwer sécher Vëlospiste geschwat an an deem Kontext hu mer iwwert den nationale Vëlospis-tereseau geschwat. Jo, et ass ganz wichteg, dass mer deen ausbauen, dass mer do virukommen. Do ass nach ganz, ganz vill Loft no uewen! Mee d'Gemenge selwer sinn och gefuerdert. D'Gemenge mussen, wéi gesot, déi Tëschestécker bauen, déi eeben op Landesniveau net kënnen realiséiert ginn.

An deem Beräich ass och de Klimapakt immens wichteg, well ee mam Pacte Climat 2.0 och méi spezifesch Berodung ka kréien, soudass een och an deenen dote Beräicher méi aktiv ka ginn. Well et huet vläicht net an all Schäfferot oder an all Gemengerot een déi Sensibilitéit fir deen dote Sujet, wat dann zwar ze bedauern ass, mee da kann ee sech déi extern Hëllef dann huelen, fir vläicht ze kucken, nei Vëlosverbindungen ze schafen, Uertschafte mat-eneen ze verbannen, Rondweeër ze maachen an - virun allem ganz wichteg fir eis heibannen, mengen ech - och d'Utschlëss un déi national Vëlospistere-seauen ze kréien.

Nieft deem technesche Volet ass et och ganz kloer eng Saach vun de Finanzen, bei deenen de Staat de Gemengen ënnert d'Äerm gräift, fir e Projet kënnen ze realiséieren, well och do däerfe mer eis näischt vir-maachen: D'Gemengen hunn net ëmmer déi finanziell Moyenen. An dofir ass et ganz gutt, dass een och finanziell Ënnerstëtzung ka kréien, fir eebe justement déi dote Projeten ze realiséieren an - net ze vergies-sen an ech sot et virdru schonn - déi technesch Berodung kënnen zur Verfügung gestallt ze kréien.

Dofir begrëisse mir als Demokratesch Partei, dass de Klimapakt a seng zweet Period, also bis 2030 geet. Bei där Geleeënheet goufe jo nach verschidde Punkten nogebessert. De Rapporteur ass schonn am Detail dorop agaangen. Dofir brauch ech net méi op all d'Punkten anzegoen.

Ech géif mech awer op verschiddener beschränken, wéi zum Beispill d'Unzuel un Deeg oder Stonnen - mee dat ginn dann natierlech Deeg -, déi de Klima-beroder der Gemeng zur Verfügung steet, déi nämlech ëm 50 % an d'Luucht gesat ginn. Dat ass eppes, wat mer begrëissen, well et ass justement duerch déi Berodung, sief et intern oder extern - do kënnen d'Gemenge jo wíelen -, dass mer an deem heiten Dossier virukommen. Wann s de ëmmer erëm däi Klimaberoder hues, deen dech dréckt als Schäfferot - ech gesinn dat -, deen ëmmer erëm bei dech kënt a seet: „Hei, mir setzen erëm eppes op den Ordre du jour“, dann ass dat eppes, wat ganz interessant ass, well - an ech mengen, déi meescht Gemegepolitikier wëssen dat - d'Panoplie vun de politesche Felder, op deenen een op Gemengenni-veau aktiv gëtt, esou vast, esou breet ass, dass vläicht dat eent oder dat anert Theemefeld kéint ze kuerz kommen.

Justement dofir sinn d'Klimaberoder do, fir ëmmer erëm de Fanger an d'Wonn ze leeën, fir ze soen: „Kommt, mir kucken, dass mer nach besser ginn!“ Mir kucke vläicht, wat d'Nopeschgemeng gemaach huet, wat se iergendwou an enger anerer Gemeng gemaach hunn an da kucke mer, fir dat ze kopéieren a vläicht souguer nach besser ze maachen an dann ass, mengen ech, kee jalous, well de Gewënner ass hei ganz kloer d'Ëmwelt.

Allgemeng gëtt donieft och d'Gouvernance vun Klimapakt gestärkt. Notamment doduerch, dass d'Klimaekipp eng méi wichteg Roll kritt. An deem Kader ass jo och festgeluecht ginn, wéi den Aar-bechtsprogramm ausgesäit. Sou gëtt eebe fir d'éischt en État des lieux gemaach - eppes ganz, ganz Wichteges: wéi d'Situatioun um Enn vun éischte Klimapakt ausgesinn huet -, fir duerno dorop opbauend de Programm fir justement de Klimapakt 2.0 opzebauen a fir sech och eens ze ginn, wéi eng Projeten ee primär wëllt realiséieren.

An deem Kader sinn déi verbessert Dispositiounen zur Quantifizéierung - also d'Sammele vun Donnéeën op Basis vu kloren Indicateure vun der Ëmsetzung vun Klimapakt - och ganz nützlich. Net just, fir e bessere Verglach tëscht de Gemenge kënnen ze maachen, mee natierlech och fir d'Gemenge selwer, fir ze gesinn, wou si dru sinn.

Schliisslech sollen d'Bierger an och d'Entreprisë bei der Ëmsetzung vun Klimapakt méi staark matage-bonne ginn, soudass zum Beispill virbildlech Privat-initiativen zum Klimaschutz ënnerstëtzt kënnen ginn. Och dat begrëisse mir als Demokratesch Partei. Ech mengen, dass dat de richtege Wee ass.

Alles an allem - ech mengen, Dir hutt et eraushéie-ren, ech hat et am Virfeld och scho gesot, d'ganz Spannung schonn erausgeholl an trotzdem wäert ech et nach eng Kéier widderhuelen, well mer sou frou sinn, dass mer dat Gesetz hei kënnen stëmmen - géif ech dann, wann Der dat erlaabt, Här President, nach eng Kéier den Accord vun der Fraktioun vun der Demokratescher Partei ginn.

An ech géif lech, léif Kollegeen, villmools Merci soen, fir dat opmierksaamt Nolauschteren.

■ **Une voix.** - Doppelt genäht hält besser.

■ **Plusieurs voix.** - Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, Président.** - Ech soen dem Här Max Hahn villmools Merci a ginn d'Wuert direkt

weider un deen nächste Riedner an dat ass den honorabelen Här Georges Engel. Här Engel, Dir hutt d'Wuert.

■ **M. Georges Engel (LSAP).** - Merci, Här President, léif Kolleeginnen a Kollegeen, merci dem Carlo Back fir säin exzellente Rapport, mëndlech a schrëftlech. En ass op ganz vill Eenzelheete vun dësem Projet de loi agaangen. Da brauch ech dat net hei ze maachen. Dat ass tiptopp. Da kann ech meng Ried hei och e bësse kierzen.

(**M. Mars Di Bartolomeo prend la présidence.**)

D'Pandemie huet déi ëffentlech Diskussioun esou staark besat, dass de Klimaschutz e bëssen an den Hannergrond gedrängt ginn ass. Et huet awer näischt un der Urgence vun dësem Sujet geännert, au contraire. Grad elo, wou d'Covidmesurë schrëttweis gelackert ginn an d'Leit sech erëm op e gewëssent Mooss un Normalitéit freeën, ass de Mo-ment, vläicht e puer vun eise fréiere Gewunnechten ze iwwerdenken, well mer net vergiessen däerfen: Géint de Klimawandel gëtt et - am Géigesaz zum Virus - keng Impfung. Mir kënnen eis Klimaschutzzi-ler nëmmen erreechen, wann alleguer d'Acteuren an der Gesellschaft matzéien. Mir müssen investéieren, fir eis Energieeffizienz ze verbesseren an d'Pro-duktioun vun erneierbaren Energien ze steigern. Mir brauchen awer doriwwer eraus och e Mentalitéits-wiessel an eng Verhalensännerung an eiser Gesell-schaft.

D'Gemenge spillen dobäi eng ganz, ganz wichteg Roll. Zum enge kënnen si selwer an hirer Gestünn Verbesserung maachen, wéi zum Beispill an der energieetescher Sanéierung vun hire Gebaier. D'Gemengen hu ganz oft vill Gebailechkeeten. Si erfëllen domadder dann och eng Virbildfunktoun a kënnen fir hir Bierger konkret visibel maachen, wat et un technesche Méiglechkeete gëtt, fir Ressourcë méi effizient ze notzen.

Dës Erkenntnis ass net nei. D'Gemengen hunn esou Initiative scho geholl, ier den éischte Klimapakt ent-stanen ass. Si hunn do net op de Staat gewaart. Wéi mer d'Gesetz iwwert deen éischte Klimapakt gestëmmt hunn, war ronn een Drëttel vun de Gemenge scho Member vum Klimabündnis a vill Aktiounen goufe schonn am Sënn vum Klimaschutz ënnerholl, wéi zum Beispill eng Gemeng, déi ech gutt kennen - d'Gemeng Suessem - an déi scho wäit iwwer 50 Joer reegelméisseg nei Beem plantz, déi viru Joren eng Maison Témoin 2020 geschafen, gebaut an ëmgebaut huet, fir ze weisen, wéi eng technesch Méiglechkeeten et do gëtt. An nach ganz vill aner Gemengen hu ganz vill aner Initiative geholl, déi an deem Sënn ganz gutt waren.

De Klimapakt huet de Verdéngscht, dass ee quasi alleguer d'Gemengen an ee Boot kritt huet an dass déi Aart a Weis, wéi d'Gemengen Initiative plangen an evaluéieren, eng kloer Struktur kritt huet. Duerch déi finanziell Ënnerstëtzung an d'Berodung hunn d'Gemenge generell d'Moyene kritt, déi si gebraucht hunn, fir Fortschrëttler am Beräich vu Klimaschutz ze maachen. Wéi de Rapporteur et virdrun erkläert huet, ka sech do d'Resultat och ganz gutt weise loos-sen.

Als LSAP begrëisse mer natierlech, dass de Klima-pakt eng Neioplo kritt. De Klimapakt 2.0 baut op den Erfahrung vun de leschte Joren op. Ganz positiv fanne mer, dass souwuel de Katalog vun de Mesurë wéi och d'Berodung weider ausgebaut ginn. Déi nei Staffe-lunge vun der Zertifizéierung, wann dann elo déi zousätzlech 65 % derbäikommen, maachen och eng Rei méi Méiglechkeete fir d'Gemengen op.

Op zwee Punkte wëll ech nach agoen. Besonnesch wichteg fannen ech et allerdéngs, dass de Klima-pakt 2.0 enger Kritik Rechnung dréit, déi vun Ufank u bestanen huet, an zwar déi, dass d'Resultater, déi d'Gemenge mat hire Mesuren erreechen, net quan-tifizéiert géife ginn. Et ass schéin a gutt, wa Gemenge sech andauernd nei Mesuren afale loos-sen, fir ee Bäitrag zum Klimaschutz ze maachen, mee wat bréngen déi Mesuren dann iwwerhaapt? Heimadder gi mer eis e Moyen, fir dat ze quanti-fizéieren. Mir brauchen déi Donnéeën doriwwer, wat d'Mesuren am Endeffekt bréngen, a fir d'Gemenge selwer ass et jo och am Virfeld wichteg, Prioritéite kënnen ze setzen an déi Mesurë virzéien, wou d'Käschten-Notzen-Verhältnis am beschten ass. Op nationalem Plang brauche mir eng Iwwersiicht, wéi héich dee Bäitrag, deen d'Gemengen fir d'Erreche-vun de Klimaschutzziler leeschten, insgesamt ass a wéi en zum Käschtepunkt vum Klimapakt a Rela-tioun steet.

Déi gemeinsam Plattform, déi dann eebe Ver-gläicher tëschent de Gemenge méiglech mécht, ass dobäi eng gutt Hëllef an hëlleft och bei der Identifi-zéierung vun de Best Practices. Et muss net jidd-wereen d'Rad nei erfannen. Et kann ee Saache vun anere Gemengen iwwerhuelen. De Max Hahn huet et virdrun och scho gesot.

Och ouni dës Donnéeë wësse mer, dass, wann een de gesamten Energie- a Ressourcëverbrauch um Territoire vun enger Gemeng kuckt, d'Aspuerunge bei de Gemengen, déi si bei sech selwer kënnen maachen, awer just dacks ëmmer nëmmen eng

Drëps op de waarme Stee sinn. De Verbrauch vun de Betriber a vun den Haushalter, dee weit do natierlech vill méi schwéier.

Duerfir ass et - dat ass mäin zweete Punkt - och ganz besonnesch wichteg fir eis, dass de Klima-pakt 2.0 eng staark Abannung vun de Bierger an den Entreprisë virgesäit. D'Gemenge sinn nun eemol no beim Bierger an hu ganz aner Moyene wéi de Staat, fir Informatiounen ënnert d'Leit ze bréngen, fir ze sensibiliséieren, fir d'Leit an d'Entre-prisë matzehuelen a si fir konkrete Klimaschutz ze sensibiliséieren an ze begeeschteren.

All déi Mesuren hunn nëmmen eng grouss Wier-kung a si verpuffen net als e „one shot“, wa se zur Gewunnecht ginn, wa se an d'Verhale vun de Bierger integréiert ginn, wa se unerkannt ginn a wa se verstan an akzeptéiert ginn. Nëmmen da gi se och richtig ëmgusat. Nëmmen dann hu se och hir gréisste Wierkung. Dofir ass d'Abanne vun de Leit a vun de Betriber jo och esou wichteg.

D'LSAP, Dir hutt et matkritt, wäert dëst Gesetz natierlech ënnerstëtzen a mir wäerten dëse Projet de loi och stëmmen. Ech soe Merci fir d'Nolauschteren.

■ **Une voix.** - Très bien!

■ **M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance.** - Merci och dem Här Engel. An den nächsten agedroene Riedner ass den Här Fred Keup. Här Keup, Dir hutt d'Wuert.

■ **M. Fred Keup (ADR).** - Merci, Här President. A merci och dem Rapporteur fir säi ganz prezisen a gudde Rapport, deen en hei gemaach huet, fir dat Gantz ze erklären.

Léif Kolleeginnen, léif Kollegeen, Madamm Minister, et kann een eppes gutt fannen. Et kann een awer och heiansdo, mengen ech, e bëssen iwwerdreiwen. Wann ech hei de Lobgesang héieren, e bëssen esou duergestallt, wéi wa mer elo d'Léisung hätte fir déi gréisste Problemer, déi d'Mënscheet betreffen, mat deem Klimapakt fir d'Lëtzebuerger Gemengen. Ech mengen, et ass awer e bëssen iwwerdriwwen a mir sollten awer mat zwee Féiss um Buedem bleiwen.

Ech wollt e puer Saachen dozou soen.

Fir d'éischt emol den Numm vun deem ganze Klimabündnis elo: Klimapakt. Ech fannen, et trëfft et net ganz richtege. Ech fannen, et ass éischer eng Mesure fir d'Energie, vun Energieverbrauch respek-tiv fir d'Produktioun vun CO₂. Duerfir hätt ech éischer dat genant en Energiepakt oder en CO₂-Reduzéierungspakt; nenne mer et esou.

Dat wier méi prezis gewiescht, och well eng Partie Saachen dra sinn am Klimapakt, déi elo awer net direkt och domat eigentlech ze dinn hunn. An ech wëll och op eppes opmierksam maachen, wat oft duerjerneegehät gëtt. Also: Ëmweltpolitik ass net dat selwecht wéi CO₂-Reduzéierungspolitik respek-tiv wéi Klimapolitik. Dat sinn zwee verschidde Puer Schong. Et kann ee ganz gutt Ëmweltpolitik maa-chen, ouni Klimapolitik ze maachen, an och ëmge-dréit. Dat ass esou.

Da wëll ech nach op eppes opmierksam maachen, wat ee vläicht ... jo, e klenge Paradoxon, deen dran ass. Et geet ganz vill hei am Klimapakt ëm de Ver-brauch vun Energie an déi domat verbonne Pro-duktioun vun CO₂. Et ass awer eigentlech net nëm-men de Verbrauch, deen ausschlaggeebend ass, mee et ass och: Ech mengen, eng Gemeng inves-téiert ganz vill a Material. D'Gemeng baut ganz vill. Do hu mer also och d'Produktioun, déi e Faktor ass.

A souwäit ech dat elo gesinn hunn, gëtt dat hei elo net ganz vill beuecht. Ech ginn elo e Beispill: Eng Gemeng geet hin a si mécht am Fong eppes, wat gutt ass, si kritt nei Stroosseluuchten, déi amplaz - wat weess ech - 100 Watt verbrauchen, elo just nach 20 Watt verbrauchen. Dat ass jo eigentlech dann eng flott Saach, well doduerch geet de Ver-brauch jo erof. Op där anerer Säit gëtt dann awer vläicht net genuch gekuckt: D'Produktioun vun deenen neie Luuchten, déi jo och ganz vill Energie kascht huet, wéi vill dat da Wäert ass.

An dat selwecht hu mer och beim ... Mir hunn en immense Wuesstum hei am Land. Ech mengen, dat wësse mer alleguerten. D'Gemenge wuessen immens a Populatioun. Se kommen net méi no mat den Infrastrukturen. An de Bau vun deenen Infra-strukturen, de Bëton, deen do verbraucht gëtt, all déi Materialien, déi do verbraucht ginn, déi impor-téiert ginn, déi awer op enger anerer Plaz pro-duzéiert ginn - an den CO₂ gëtt domat op enger anerer Plaz ausgestouss, dee gëtt am Fong net matagerechent.

Ech wëll ee Beispill ginn: Wann eng Gemeng zum Beispill higeet a si huet eng Schoul, déi Schoul, déi ass vläicht 50 Joer al an déi ass och am Energie-verbrauch net immens gutt. Mee, wann een natier-lech elo higeet an et rappt een déi of an et baut een eng ganz nei, dann ass dat natierlech vum CO₂-Ausstouss, wat dat Gantz mat sech bréngt, kata-strophal! En Neibau - ofrappen an nei bauen - ass CO₂-technesch eng Katastroph. Do kéint een och vläicht eng Kéier higoen a kucken, fir dat iergend-wéi matanzebauen. Alkéier dann, wann eppes

ofgerappt gëtt an nei gebaut gëtt: Dat ass CO₂-tech-nesch ganz schlecht! Dat héiert een awer net ganz vill.

Bon, ech wëll awer elo net weider hei nach alles kritiséieren. Ech mengen, am grouse Ganzen ass et esou, dass dee Klimapakt fir d'Gemengen eppes ganz Positives ass. Et gëtt jo och e puer Mouken ze verdéngen. Mir sollten dat also weider ënnerstëtzen. Den Energieverbrauch geet erof, dat ass och eng gutt Saach. Mir müssen eis Ressourcë schounen - do si mer eis alleguerten eens. Mir wäerten duerfir dee Projet de loi hei matstëmmen.

Merci.

■ **M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance.** - Merci. Déi nächst Riednerin ass d'Madamm Myriam Cecchetti. Madamm Cecchetti, Dir hutt d'Wuert.

■ **Mme Myriam Cecchetti (déi Lénk).** - Merci, Här President. Här President, de Klimapakt mat de Gemenge gëtt allgemeng als eng Erfollegsgeschicht bezeecht. Op deen éischte Bléck ass dat sécher och novollzéibar. All 102 Gemengen zu Lëtzebuerg maache mat beim Klimapakt a 95 vun deene Gemengen hunn och eng Zertifikatioun, wat heescht, datt se och Klimaschutzmesuren ergraff hunn.

De Klimapakt huet d'Klimapolitik op lokalem Plang verstärkt zum Thema gemaach a sécherlech vill derzou bäigedroen, fir de Leit d'Wichtigkeet vum Klimaschutz a säi Stellerwäert respektiv och säin Impakt am alldeegleche Liewen an hire Stied oder an hirem Duerf méi nozebréngen.

De Klimapakt huet wichteg Bäitrag geliwwert. Aus deem Grond hu mir als déi Lénk de Klimapakt och ëmmer ënnerstëtzt a maachen dat och elo bei der zweeter Oplag. Mee een zweeten, méi kritesche Bléck op de Klimapakt weist eis awer och d'Schwaachstellen, déi een an eisen Ae méi däitlech hätt missen ugoen. Dat ass awer net just op de Klimapakt bezunn, mee op d'Klimapolitik am Allgemengen.

2012 gouf et d'Urgence climatique och schonn. Och wann d'wëssenschaftlech Erkenntnisser iwwert d'Ärderwiermung weiderhi progresséieren an d'Bild dowéinst och ëmmer méi schaarf gëtt, war et och 2012 scho fënnf vir zwielef - mindestens. Wat haut anescht ass, dat ass dat méi breet gedeelt Bewosst-sinn an der Gesellschaft, datt et wirklech fënnf vir zwielef ass respektiv vläicht scho fënnf op zwielef, well déi lescht zéng Jore vill ze wéineg gemaach ginn ass.

Ëmweltkatastrophen a spierbar Konsequenze vun der Klimareguléierung, och zu Lëtzebuerg, wéi e Frei-deg nees en Tornado an ënner anerem och déi vill Iwwerschwemmungen zu Déifferdeng. De Paräis-ser ...

(**Interruption**)

„Ënner anerem“ hunn ech gesot. Duerfir hunn ech „ënner anerem“ betount. Net nëmmen, mee ënner anerem.

De Paräisser Klimasommet am Joer 2015 an eng weltwäit Mobiliséierung vu Klimaaktivisten hu sécher ganz vill derzou bäigedroen, dass Klima-schutz an allen Deeler vun der Welt déi zentral Aufgab ginn ass. Wa mir dann op déi lescht zéng Joer zrëckkucken, da fällt eis op, datt laut Eurostat d'Zäregasemissioun vu Lëtzebuerg stabilbliwwen sinn. Vun 2012 bis 2016 si se réckleefeg gewiescht, fir ab 2017 bis 2019 erëm dohinner zrëckzeklam-men, wou se 2012 waren. Eng pandemieberengecht Zäregasbilanz bis 2020 géif deen Trend bestätegen an hätt och e Verfeele vun eise Klimaziler op EU-Niveau verhënnert.

D'Zuele fir 2021 wäerten dat däitlech maachen an och, well et keen objektive Grond gëtt, fir datt et aneschtens soll sinn. Déi Evolutioun ass natierlech elo net op e mësslongene Klimapakt zrëckzeféie-ren, mee et weist awer, datt d'Klimapolitik an de leschte Joren net duergaangen ass, fir d'Zäregas-emissiounen am entscheidenden Ëmfang ze drécke respektiv se iwwerhaapt emol nohaltege ze reduzéieren. An och d'Tatsaach, datt 95 (veuillez lire: 98) vun 102 Gemengen eng Zertifikatioun am Klimapakt kritt hunn, huet quantitativ a moos-sbar wéineg - leider wéineg - zum Klimaschutz bäige-droen.

Dat bréngt mech och zu der zentraler Schwaach-stell vum fréieren Dispositif, déi och am neie Klima-paktgesetz net behuewe soll ginn. Et gëtt net genuch quantifizéiert a moos-sbar gemaach, wouduerch eng Gemeng net weess, wou genee se steet a wouduerch se och ka schwéier wëssen, wou se hi wëllt.

De Klimapakt vergëtt Zertifikatiounen op Basis vu Punkten. Déi Punkten abstrahéieren awer d'Reali-téit vun deem, wat an der Ëmwelt geschitt. Se gi jo guer net erëm, awéifern eng Mesure, déi zéng Punkte bréngt, och tatsächlech méi zur Reduzéie-rung vun Zäregase bäidréit, wéi eng Mesure, déi sechs Punkte bréngt.

An deem Sënn ass déi Klimapaktkontabilitéit ganz vereinfachend a bestëmmt och fir verschidden Zwecker sënnavoll, mee gläichzäiteg verléiert een awer dat Weesentlech aus den Aen, nämlech: Wat

reduzéiert een? Well déi zentral Froe mussen jo heeschen: Wéi vill Zäregase ginn an enger Gemeng ausgestouss? Wéi vill Zäregase mussen manner ausgestouss ginn? Wéi eng kënnen oder mussen prioritär reduzéiert ginn? Mat wéi enge Mesurë gëtt dat gemaach? A wéi een Effekt hunn déi verschidde Mesuren?

Mir sinn eis scho bewosst, datt dat net fir all Beräich integral machbar ass, mee am Beräich vum Energieverbrauch vum gesamte Baubestand ... Eng Gemeng muss jo den Iwwerbléck hunn iwwert déi renovatiounsbedürfteg Bestänn vun de Gebaier, an net nëmmen eng Mesure ergräifen zum Beispill an hirem Gemengenhais an do bis zum Gehnichtsmeer renovéieren. An enger Gemeng misst dat méiglech sinn, och dat, wat d'Buedemnotzung eigentlech ugeet. Well d'Versigelung vu Biedem kann och reduzéiert a réckgäנגeg gemaach ginn. Zum Beispill duerch Renaturéierung vu Flëss, Fiichtgebiddern, naturreloosse Weeër, Bësch-Management. Esou kann ee ganz vill Mesuren ergräifen.

De Klimapakt gräift hei awer ze kuerz an eisen Aen. Datt eng Gemeng e Monitoring mécht iwwert den Energieverbrauch vun hire gemengeneegene Gebaier an Efforten, fir deen ze reduzéieren, och belount ginn, ass natierlech richteg. Mee dat spigelt awer nëmmen e klengen Deel vum Energieverbrauch erëm, deen an enger Gemeng ufält.

Am Mesurëkatalog gëtt de Fokus awer an éischter Linn op d'Gemengegebaier geluecht, déi jo dank dem Klimapakt 1.0 gréisstendeels schonn héich Standarden erfëllen. Solt de Klimapakt 2.0 e méi entscheidende Bäitrag leeschten zum Klimapakt, da missten hei méi déifgräifend Programmer op Gemengenniveau zum Droe kommen, wat zum Beispill d'energeetesche Sanéierung ugeet.

(M. Fernand Etgen reprend la présidence.)

Mir mengen donieft och, datt de Klimapakt der Urgence climatique muss Rechnung droen. Dat heescht, datt déi konkret Zilsetzung fir den Ausstouss vun Zäregasen, déi et beispillsweis elo emol bis 2030 gëtt, och op de lokalen Niveau mussen erofdekliniéiert ginn. Donieft misst a reegelméisseg Ofstänn en Tëschebericht kommen, fir datt och e Fortschritt erkannt a gemooss ka ginn, gegebenefalls een och kann nojustéieren.

Mir sinn hei awer bei enger allgemenger Schwaachstellung an der Klimapolitik op nationalem Plang, wou et engersäits net séier genuch virugeet - Stéchuert „Règlement grand-ducal“, deen ëmmer nach net do ass - an anerersäits och net wierklech ze erkennen ass: Wéi eng Mesure wéi eng Zilsetzung verfollegen?

Den nationale Klima- an Energieplang bis 2030 steet hei sënnebildlech derfir. A mir si jo net aleng der Meinung, datt weéng déifgräifend Mesuren do drastinn, déi awer néideg wieren, fir an enger Generatioun - well dorëm geet et - klimaneutral ze sinn.

Här President, mir sinn eis natierlech bewosst, dass méi staarke Klimaschutz op Gemengenniveau nëmme méiglech ass, wann d'Gemengen d'Moyenen hunn, fir dat och ze leeschten. Wéi och beim Logement si mer der Meinung, datt d'Gemengen engersäits méi kloer Obligatiounen mussen kréien, mee se anerersäits awer och déi finanziell Méiglechkeeten mussen kréien, fir dat och kënnen ze maachen! De Fokus läit hei natierlech op enger Stärkung vun de Gemengendéngschter. Well nëmme gutt opgestallte Gemengeservicer kënnen déi villfältig Aufgaben am Klimaschutz ewéi och am Wunnensbau meeschten - a kënnen och derfir suergen, datt d'Autonomie vun der Gemeng an der Ëmsetzung vun Ziler och reell ass.

Net nëmme fir d'Ëmsetzung vu Mesurë si staark Gemengendéngschter wichteg, mee och hir Ausaarbechtung. Wann d'Bierger an d'Biergerinnen an der Gemeng entscheiden, mat an de Klimaschutz sollen agebonne ginn, da brauch eng Gemeng Ressourcen, fir déi participativ Prozesser ze koordinéieren, fir Initiativen an engem Quartier ze begleeten, fir proaktiv bei Leit ze goe fir ze kucken, wéi eng energieetesche Sanéierung kann ëmgeseit ginn an esou weider. Dat ass e ganze Prozess an et kann een d'Gemengen einfach net aleng domadder loos-sen.

Dat gesot, stelle mir fest, datt an dësem Beräich e puer, wann och zréckhalend Schrëtt an déi richteg Richtung ginn, mee et hätt awer gäre kënnen méi sinn. Opgrond vun der Urgence hätt et och méi misse sinn!

Merci fir d'Nolauschteren.

■ **Mme Nathalie Oberweis** (*déi Lénk*).- Très bien!

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci villmools, Madamm Cecchetti. An de leschten ageschriwene Riedner ass den honorablen Här Marc Goergen. Här Goergen, Dir hutt d'Wuert.

■ **M. Marc Goergen** (*Piraten*).- Här President, bei den Aktiounen géint de Klimawandel ass jidderee gefrot fir matzemaachen. Mir Piraten erkenne kloer dës Klimakris un. De Bierger kann eigentlech decidéieren, op nohaltege biologesch Produkter zréckzegräifen, mee just d'Entreprise kënnen mat sozialen

an nohaltege Geschäftsmodeller derfir suergen, dass de Bierger op nohaltege Produkter kann zréckgräifen. Well wou keng Offer ass, kann de Bierger och net decidéieren.

Eng Gemeng kann derfir suergen, dass d'Mobilitéit op hirem Territoire méi nohaltege gëtt an nohaltege Projeten op hirem Territoire ënnerstëtzt ginn. De Staat kann derfir suergen, dass d'Leit op eng ressourcëschoonend Mobilitéit zréckgräife kënnen. De Staat kann derfir suergen, dass nohaltege Moossnamen an der Landwirtschaft besser subventionéiert gi wéi déi, bei deene vill Schued oder Déiereleed produzéiert gëtt. Jidderee ka mat de verschiddene Méiglechkeeten, déi em zur Verfügung stinn, selwer d'Initiativ huelen.

Ech hunn elo a menge Beispiller ganz oft d'Verb „kënnen“ benotzt. Jo, de Bierger kann, d'Gemeng kann, d'Firma kann, mee ganz oft ass et awer och esou, dass vill vun deenen Acteuren net kënnen. E Bierger, deen an dësem Land mam Mindestloun oder e bëssi méi lieue muss, dee kann net op nohaltege Bioprodukter zréckgräifen. Mam Mindestloun kann een net de ressourcëschoonenden Elektroauto kafen, well engem d'Suen dofir feelen. Kuerz: De Bierger kann net ëmmer déi Decisiounen huelen, déi am beschte fir d'Klima oder d'Ëmwelt sinn. An esou ass et och fir d'Gemengen, déi net ëmmer kënnen déi Decisiounen huelen, déi am nohaltgste sinn, ganz einfach, well d'Suen an deenen eenzelne Keese feelen.

Fir enger Persoun oder enger Organisatioun wierklech kënnen de Choix ze ginn, muss een deem Betreffenen och d'Méiglechkeet ginn, e Choix ze maachen. Dat bedeit, dass d'Persoun oder d'Gemeng éischters d'Méiglechkeet muss kréien, tëscht Optiounen ze wälen, an zweetens d'finanziell Méiglechkeet muss hunn, fir ee vun deenen zwee Choixen kënnen ze treffen.

Ab hei si mir da beim Staat, dee mat Milliounen Euro am Staatsbudget um längsten Hiewel sëtzt. Wuel wëssend, dass de Staatsbudget do ass, fir d'Wuel vun der Allgemengheet ofzesécheren a jiddwerengem e Recht op gläich Chancen a Méiglechkeeten gëtt.

Am Kader vun dësem Gesetz geet et dorëms, dass d'Gemenge méi nohaltege solle ginn; dëst am Kader vum Programm vum Naturpakt, an deem jo bal all Gemeng hei am Land misst matmaachen.

Fir eis Piraten ass d'Richtung vun dësem Projet gutt. D'Gemenge solle motivéiert ginn duerch e fixe Katalog vu konkrete Moossnamen, eppes fir d'Klima an d'Ëmwelt ze maachen. Jee nodeems, wéi vill Prozent se aus dësem Katalog ëmsetzen, kréie se eng Pimm vum Staat ausbezuel, déi méi héich ass, wann d'Gemeng en héije Score erreicht a wat méi Awunner an der Gemeng liewen.

Et gëtt och ee Plaffong, soudass déi gréisser Gemengen net iwwer 450.000 Euro d'Joer wäerte komme fir déi éischt zwee Joer. An deene Joren duerno geet d'staatlech Ënnerstëtzung da souguer erof.

Hei stelle mir eis d'Fro, ob dës Mechanismus ëmmer sënnevoll ass, well e puer Risike bestinn, dass d'Gemengen an éischter Linn ökonomesch handeln. Dat bedeit, dass an éischter Linn déi Moossnamen ëmgeseit ginn, bei deenen d'Gemengen als Éischt selwer profitéieren.

Wann ech als Gemeng ënnerstëtzt ginn, fir meng Gebaier méi energieschoonend ze maachen, da profitéiert ee jo och an Zukunft vun den Erspuennissen bei Gas- an Elektreschrechnungen. Wann ech da weess, dass ab 2023 meng Pimm aus dem Naturpakt wäert erofgoen, dann ass et logesch, emol net mat deene Moossnamen unzefänken, wou ech de Gemengebudget op laang Siicht verbessere kann.

Natierlech sinn déi Moossnamen am Katalog alleguerte wichteg. An et ass och näischt verkéiert drun, dass de Kampf géint de Klimawandel och positiv Aspekter kann hunn an d'Gemenge bei hire Gebaier ufänken. Mir sollten oppassen, dass d'Gemengen dann net aner Beräicher vernoléisseggen, wéi zum Beispill d'Förderung vun enger lokaler an nohalteger Landwirtschaft, wou de Gewinn fir d'Gemeng, op den éischte Bléck, net esou héich ass wéi bei der Renovatioun vun hire Gebaier.

En anere Punkt dann nach, an zwar wann ee vergläicht, wat d'Gemengen u Subventiounen beim éischte Klimapakt kruten a wat se elo wäerte kréien. Hei ass et ganz kloer - d'Zil vum Klimapakt ass et: D'Gemenge solle méi Moossnamen ëmsetzen an e bessere Score kréien. Dat ass jo och richteg. Dofir sinn d'Subventiounen an den héije Kategorie méi héich. Mee hei stellt sech d'Fro, ob d'Gemenge mat méi engem héije Budget net einfach soen: „Dat ass et dann net derwäert.“, an aner Gemengen, méi kleng Gemengen, vläicht soen: „Mir géife jo gären, mee eis feelen d'Méiglechkeeten.“

Jo, et gëtt Gemengen, déi maache Klimaschutz aus Léift an Iwwerzeegung. Aner Gemengen, déi kënnen mam Klimaschutz näischt ufänken, leider och aus Léift an Iwwerzeegung. Mee et gëtt och där, déi méi op d'Finanzen aus sinn, an zwar, well hire Budget

knapp ass. Bei de Montanten, déi hei am Gesetz festgehalen sinn, besteet de Risiko, dass déi, déi finanziell gutt dostinn, sech vläicht keng Méi maachen, während déi, déi wëllen, et net kënnen.

An ech kommen dofir op dat zréck, wat ech am Ufank vu menger Ried gesot hunn: Et gëtt Gemengen, déi net ëmmer déi Decisiounen huelen, déi am nohaltgste sinn, ganz einfach, well d'Suen an de Keese feelen. Donieft kritiséiert de Syvicol a sengem Avis, dass de Staat finanziell hätt kënnen méi grouss Ustrengungen maachen. Dat gesi mir Piraten och esou, well d'Montante bleiwen, wéi beim éischte Pakt schonn, recht bescheiden.

Als Verglach: 2021 krut d'Gemeng Péiteng 235.000 Euro vum Klimapakt ausbezuel. Am Verglach: Den Impôt commercial zu Péiteng läit bei 1,4 Milliounen. A wann ee weess, wivill Prozent dovun awer op dem Tanktourismus zu Rodange entfält, da komme bei eis Zweifel op, ob dësen Naturpakt net nëmmen eng Etikett ass, fir als Regierung kënnen ze soen: „De Staat mécht eppes fir d'Klima.“ Eeben e gudde Marketing!

De Klimawandel ass de Problem vun haut. Mir brauchen dofir all d'Acteuren am Boot. Dofir wär et gutt, wann d'Gemengen an Zukunft méi finanziell Méiglechkeeten géife kréien, fir effektiv de Klimawandel op lokalem Niveau ze bekämpfen.

Eise Fazit zum Naturpakt 2.0: D'Iddi ass gutt, mee se geet nach net wäit genuch, well d'finanziell Ënnerstëtzung net wäit genuch geet. 10 Milliounen Euro d'Joer fir Klimaschutz, wa mer zu Dubai oder Osaka e Pavillon fir 30 Milliounen bauen, ma do besteet eiser Meinung no nach akuten Nohuelbedarf. Mir Piraten wëlle méi Ambitiounen am Klimaschutz, eng richteg an effektiv Klimaschutzpolitik. Elo ass dee Pakt hei awer besser wéi näischt. Et ass e klenge Kompromëss, deen d'Regierung huet, wéi et schéngt. Dofir stëmme mir dësse Projet haut mat.

Merci.

■ **M. Sven Clement** (*Piraten*).- Ganz gutt!

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci villmools, Här Goergen. An de leschten ageschriwwene Riedner ass den honorablen Här Aly Kaes. Här Kaes, Dir hutt d'Wuert.

■ **M. Aly Kaes** (*CSV*).- Jo. Merci, Här President. Ech hat a sech net direkt wëllen, nach ze intervenéieren. Ech hu mer awer iwwerluecht, ech misst et dach maachen, fir nach an Zukunft awer eng leschte Kéier ze versichen ze iwwerzeegen. Och wann ech weess, datt dat wäert schwéier ginn, probéieren ech et trotzdem.

Et geet ganz einfach dorëm, datt eng Ongerechtegkeet besteet tëscht deenen awunnerméisseg grouse Gemengen an tëscht deene flähegrouse Gemengen, wat net onbedéngt awunnerstaark Gemenge sinn.

Wann ee wëllt optimal Klimaschutz maachen a wann ee wëllt optimal am Klimapakt schaffen ... An ech behaupten emol, datt ech awer eng kleng Anung der-vun hunn. Ech wëll och ganz kloer soen: Madamm Minister, et huet ëmmer Spaass gemaach. Et huet wierklech Spaass gemaach, do matzeschaffen, sech ze engagéieren - och als Politiker, net nëmmen als Beamten oder als een deen am Team matgeschafft huet, mee ganz einfach als Politiker, well een e Sënn an där Aarbecht gesinn huet.

Mee et deet mer leed! Wann een elo higeet ... An dat waren och a sech d'Amendementen vun der CSV: engersäits d'Stonnenzuel vum Klimaberoder an anerersäits d'Remuneratioun oder de finanzielle Merci, deen een da kritt, wann een dach awer versicht, optimal Efforten ze maachen.

Ben, d'Stonnenzuel. Jo, et ass e bëssen un der Schrauf no uewe gedréit ginn, mee duerfir ass et awer vill méi komplex ginn. Et brauch een, schonn eleng duerch déi Komplexitéit ... Nëmme ee Punkt: Et ass richteg, datt een d'Bierger méi matabënn. Dat schéngt jo iwwert de Volet participatif méi participativ ze sinn. Dat kascht awer enorm Zäit! Dat kënnen net Éierenamtlecher maachen. Dat mussen Haaptberufflecher maachen.

A fir dat kënnen ze maachen, muss een ënner anere e Klimaberoder hunn, dee genuch Zäit huet, fir dat ze maachen. Dat hunn awer ländlech Gemenge mat enger grousser Fläch definitiv net! Et sinn awer eng ganz Rei Klimamoossnamen, déi am direkte Lien sti mat der Fläch vun enger Gemeng.

Et ass net nëmme mat de Gebaier, wéi et elo grad erwänt ginn ass. D'ailleurs hunn awer sougutt d'Spriecherin vun déi Lénk wéi och hei de Spriecher vun de Piraten och, mengen ech, an déi selwecht Kerb gehaen, wann ech dat richteg verstan hunn, datt ee misst grad déi Gemenge méi ënnerstëtze vläicht, déi nëmme just eppes an deem Dossier kënnen maachen, wa se déi néideg Ressourcen hunn, fir dat kënnen ze maachen. An dat si flähegrouse Gemenge mat manner Awunner.

Et ass also ganz kloer: Wa mer wëllen eppes Op-timales och am Klimapakt 2.0 maachen, da mussen mer et änneren, datt wann ee vill Awunner huet,

kritt ee vill Stonnen, kritt ee 600 Stonnen maximal, an déi kleng Gemengen, déi fläheméisseg grouss sinn, kréie wäit manner Stonnen.

Duerfir war d'Forderung vun der CSV, datt een déi 75 Deeg, dat sinn déi 600 Stonnen, optimal ausnotzt, och fir deene Gemengen eng zousätzlech Hëllef ze ginn. Well et si grad déi Gemengen, déi och am Gesamten net esou vill Personnel administratif, technesch Personal hu wéi aner grouse Gemengen. Déi kënnen sech dat aneschtens leeschte wéi déi dote Gemengen. Dat muss een einfach ganz kloer soen an do kann een drun dréien esou vill, wéi ee wëllt - dann ass dat nach ëmmer richteg an dat bleift richteg! Dat ass deen ee Punkt.

An deen anere Punkt, jo, verstitt Der: Et kann ee Gold hunn - et si jo elo véier Stufen - an da kritt ee jo pro Bierger - an erëm eng Kéier pro Bierger - méi eng héich Subventioun. Mee et kann een awer och déi ënnescht Stuf hunn an da kritt een trotzdem, wann et eng grouse Gemeng ass mat villen Awunner - eng awunnergrouse Gemeng also -, da kritt een trotzdem méi Suen, och wann een op där ënneschter Stuf vum Klimapakt 2.0 ass.

Dir gesitt also, datt dat eng Ongerechtegkeet, jo, eng Ongerechtegkeet sonnergläichen ass! Et huet een einfach ... oder et hätt ee kënnen ... An dat war e Kompromiss, deen och vusäit vun der CSV virgeschloe ginn ass, fir e Fix ze hunn, e variablen Deel no den Awunner an e variablen Deel awer och no der Fläch. Mee d'Fläch spillt anscheinend jo zënterdeem, datt eng Gemengefinanzreform gemaach ginn ass ... déi genausou ongerecht war, well do de Volet vun der Fläch einfach erausgeholl ginn ass!

Hei gëtt erëm eng Kéier an déi selwecht Kerb gehaen! An dat ass einfach net richteg, Madamm Minister! Wéi gesot, esou wéi ech et schonn an der Kommissioun gesot hunn: Mir kréie kee Sträit, mee et ass net richteg! Et ass net richteg an et gëtt net méi richteg, egal wat Dir och elo op deem Pult hei wäert als Erklärung hunn, firwat et awer vläicht méi richteg ass! Et gëtt net richteg, soulaang wéi net déi Gemengen esou ënnerstëtzt ginn, wéi se müssen ënnerstëtzt ginn, fir datt se kënnen eng optimal Politik an deem dote Beräich maachen.

Mir wëlle jo eppes erreechen. Mir wëlle weiderkomme mam Klimaschutz. Mir wëlle weiderkomme mam Klimapakt 2.0. Da mussen mer och de Courage hunn, grad deenen ... Well dat sollt een net vergies-sen: Et ware grad d'Landgemengen, déi enorm Efforte bruecht hunn, fir de Klimapakt 1.0 no vir ze bréngen.

Et ware virun allem Landgemengen. An dunn hunn eng Rei aner Gemengen ... Dat hunn elo Virspriecher gesot, am Verhältnis zu anere Ressourcen sinn dat Peanuts. Jo, fir eng grouse Gemeng mat villen Awunner sinn dat ganz dacks Peanuts. Fir eng kleng Gemeng respektiv fir eng flähegrouse Gemeng mat net esou villen Awunner sinn dat keng Peanuts! Et ass de Moyer, fir sech kënnen nach méi an d'Saach selwer ze investéieren! An nëmmen esou kréie mer d'Saach no vir bruecht!

Ech soen lech Merci.

■ **Plusieurs voix**.- Très bien!

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci villmools, Här Kaes.

D'Regierung huet d'Wuert. D'Ministesch fir Ëmwelt, Klima an nohaltege Entwécklung, d'Madamm Carole Dieschbourg.

Prise de position du Gouvernement

■ **Mme Carole Dieschbourg**, *Ministre de l'Environnement, du Climat et du Développement durable*.- Villmools merci, Här President. Dir Dammen an Härren Deputéiert, éischters emol wëll ech och dem Karel Back e ganz grouse Merci soe fir dee gud-den a wierklech prezise schrëftlechen a mëndleche Rapport. An da wëll ech awer och den Deputéierten, déi sech hei wierklech engagéiert gewisen hu fir de Klimapakt 2.0, eng Kéier e grouse Merci soen, well ech mengen, dass mer hei an deem héijen Haus zu Lëtzebuerg wierklech erkannt hunn, dass dat e ganz flott Instrument ass, op dat mer opbauen.

D'ailleurs, da wär d'Logik och am éischte Pakt total falsch gewiescht. Ech mengen, dass déi Logik, déi mer hei hunn, e Pakt widerzeentwéckelen, dee super fonctionéiert huet, wou mer dat Land sinn, wou all d'Gemenge sech engagéiert hunn ... Wann Der - a Verschiddener vun lech sinn op Gemengenniveau tätég - op engem vun de leschte Klimapaktdeeg waart, wou mer déi positiv Dynamik, dee positive Wettlauf, fir dat Potenzial op Gemengenniveau fir Klimaschutz ..., dass mer dat uerdentlech widerentwéckelen, do, mengen ech, ass hei am Haus weéng Dissens. An dat wëlle mer am Klimapakt 2.0 maachen.

A mir wëllen natierlech am 2.0 genau deene Bedenke Rechnung droen - an dat maache mer och mat deem Projet, deen haut zum Vott steet -, dass mer op där enger Säit méi effiziente Klimaschutz maachen, andeems mer besser Indicateuren hunn, andeems mer dat méi quantifizéieren. Well genee

dat ass Objet vun der Weiderentwécklung. An do schaffe mer jo och mam SIGI zesummen. An ech mengen, dass do de Gemengen e groussen Déngscht gelescht gëtt, wa se besser gesinn, wéi effikass se schaffen.

Dann, wa mer de Gemengen e verbesserten Aarbechterskader, awer mat 50 % méi Stonnen u Klimaberoder ginn ... A mir ginn och nach ee spezifesch Klimaberoder, eebe well et net nëmme just Energieeffizienz an CO₂-Reduktioun ass, mee eeben och, well mer wëlle besser renovéieren, well de Shift Richtung Kreeslafwirtschaft soll geschéien. Dofir brauche mer spezialiséiert Leit, déi de Gemengen zur Säit stinn. An do gëtt et also 50 % méi.

An dann, wa mer kucken, wat den Erfolleg vum éischte Pakt ass: Wann dat alles richteg wär, well elo d’Kritik war, dass mer missten hei elo méi an d’Fläch goen, dann, mengen ech, wärend d’Landgemengen, déi awer grouss Surfacen hunn, net esou gutt weiderkomm. An déi ginn elo eeben nach bestärkt. Se kréien eebe méi Berodung. Alleguerten d’Gemenge kréie méi Berodung, well mer eng Urgence hunn! Dofir kucke mer elo och net méi am Véierjorestakt, mee am Dräijorestakt, eebe grad fir d’Kadenz eropzesetzen, fir et méi ze beschleunegen.

An deen drëtte wichtege Punkt, dat ass, mengen ech, deen, dee gouf och méifach betount: Mir hunn hei eppes, wou mer no bei der Bierger sinn. An d’Gemenge sinn direkt beim Bierger. Dofir ass dat Element vun der Bedeelegung vun de Bierger fir d’Entreprises, um lokale Plang d’Initiativen ze entwéckelen, eppes ganz Wichteges.

Dofir si mer och frou, dass déi Kollaboratioun, déi mer mat eise Partner hunn - ech mengen, „myenergy“ begleet de Klimapakt -, mee déi Kollaboratioun iwwert déi lescht Joren, wou d’Gemengen, mengen ech, och ëmmer Demandeur waren, fir d’Transitioun, fir de CELL materanzehuelen, fir IMS fir d’Betriber materanzehuelen, fir d’Klimabündnis materanzehuelen an d’Ëmweltberodung Lëtzebuerg am Déngscht vun de Gemengen.

Ech mengen, dass déi verstärkte Bedeelegung um lokale Plang wierklech een Atout ass. An do si ganz vill ... Ech hu muer Ëmweltconseil an ech kann lech soen, dass vill Kolleeginnen a Kolleegen am Ëmweltberäich ëmmer soen: „Et ass flott. Lëtzebuerg ka soen: „All d’Gemenge sinn engagéiert.““ An ech mengen, dee positiven Narrativ, dass mer um lokale Plang weiderkommen, deen ass terribel wichtig!

An dann ass awer och terribel wichtig, dass mer kohärent sinn an eisem nationale Klima- an Ener-

gieplang an dass mer eeben déi Erweiterung grad maachen. An déi Staark-Reen-Evenementer vun der leschter Woch weisen dat natierlech och: d’Upassung un de Klimawandel och elo mat derbäi. Dat ass e wichtegt Element, wou grad d’Gemengen eng ganz, ganz wichteg Roll bei hiren Infrastrukturen, konkret bei hire Waasserinfrastrukturen zum Beispill, mat spillen.

Dofir ass eeben och Waasser an och Waasserverbrauch hei am Klimapakt 2.0 mat derbäi. Déi Erweiterung, déi mécht wierklech Sënn! Ech mengen och, dass d’Gemenge wierklech bereet sinn.

A firwat mengen ech dat? Majo, wann Der mer erlaabt nach zwee dräi Wuert zu deem, wou mer elo sinn, ze soen: Mir hunn de 7. Abrëll de Gemenge schonn hir Kontrakter geschéckt. Déi Gemengeresponsabel, déi heibanne sinn, wëssen dat. An do hunn elo schonn 58 Gemengen zrëckgeäntwert, eis hir Kontrakter geschéckt. Do si mer also um Wee, dass si hire Klimaberoder ... An ech kann lech och soen, och wa mer do kucken: de Choix vum Klimaberoder - e wichtege Moment fir eng Gemeng. Do sinn der awer och schonn 43, déi wëssen, a wéi eng Richtung dass et geet.

Dat heescht, d’Bereetschaft, fir elo konkret direkt ze schaffen, déi ass do! An déi positiv Dynamik, déi well ech hei eng Kéier explizitt begrëssen, déi mer op Gemengenniveau fannen. Well wa mer elo haut fäerdeg sinn, da kënnen mer dee Lancement maache vun all deenen Aarbechten. Dann hoffe mer, dass d’Gemenge wierklech schnell ukommen, dass se hire Klimaschäffen designéieren, dass se hir Klimateamen, déi hoffentlech méi wäit, vläicht och méi jonk, mat méi Leit besat sinn, dass mer do wierklech méiglechst ville Leit och d’Geleeënheet ginn ...

Dir op lokalem Plang, Dir mierkt jo déi Dynamik, déi do kënn aus deene Klimateamer. Dat ass jo wonnerbar! Um Klimapaktdag gëtt dat ëmmer erëm gesot. An ech mengen, de Max Hahn hat eeben och gesot, dass ëmmer, wann dann de Klimaberoder bei ee kënn a seet, hu mer nach hei an do gemaach. Ech mengen, déi Dynamik ass et jo, déi mer brauchen, fir dem Klimaschutz konkret op d’Been ze hëllefen.

Et ass also esou, dass mer prett sinn, dass mer hei eng Hellewull u méi - méi ambitiéis, méi effikass, méi Méiglechkeeten - bidden. An der Transitiounsperiod wäert et och esou sinn - an dat wäert d’Gemengepappen a -mammen och sécher interesséieren -, dass déi Klimaberoderstonden - an dofir hu mer elo och gesuergt -, déi elo 2021 net ganz geholl ginn, dass een déi ka materiwwerhuelen an 2022, fir dass mer op jidde Fall an der Course, fir

Klimaschutz ze maachen, do net hannendrage-roden.

Dat ass och eng Decisioun, déi mer scho geholl hunn. Soudass dat kann ... Zréckgerechent op den 1. Januar kritt Der déi ganz Beroderstonden. An ech mengen, dorëms geet et: dass mer de Leit Hëllefstellung ginn, wéi mer am Alldag an hirer Gemeng, an hiren Decisiounen, bei de Renovatiounen, bei dem deegleche Choix vum Konsum, wéi mer do Hëllefstellunge kënnen ginn, fir konkreet Klimaschutz ze maachen.

An dann nach e puer Wuert zu den zentralen Outilen. Mir hunn dës Kéier fir déi Leit, déi sech nach net esou gutt zurechtfontt hu bis ewell, eng flott Ëmsetzungshëllef, wou Der wierklech Kapitel fir Kapitel kënn kucken, wou praktesch Beispiller dra sinn: „Wéi hunn anerer et gemaach?“ Well genee dat geschitt um Klimapaktdag. Do weise mer: Wien huet wat gemaach? Wou sinn d’Erfollegsbeispiller? Wou sinn d’Best Practices? Do hu mer eng praktesch Ëmsetzungshëllef.

Mir hunn och fir déi Leit, déi interesséiert sinn, eng nei Homepage, wou Der eeben net nëmmen de Klimapakt fannt - also et ass pacteclimat.lu -, wou Der net nëmmen de Klimapakt an d’Neierungen elo fannt, déi elo kommen, mee eeben och, wou Der lech och eng Kéier kënn déi Partner ukucken, déi alleguerten aktiv sinn.

Da gëtt et och eng Plattform an Zesummenaarbecht mam SIGI.

An dann zulescht wëll ech och all deenen - d’Gemengepappen a -mamme wëssen et schonn - soen: Et gëtt och ee Webinar fir d’Gemengen. Dat ass de 16. Juni, wou mer nach eng Kéier den Detail wëllen erklären.

Dat heescht, mir si prett. Ech soen nach eng Kéier e ganz grouse Merci fir déi grouss Ënnerstëtzung fir dës flotten Outil. E wichtege Outil am Klimaschutz! Well de lokalen Niveau grad bei Upassungen, an dat kënn elo mat eran, awer och beim Klimaschutz eng wichteg Roll spillt, well Der no beim Bierger sidd. Dofir wënschen ech lech alleguerten, a virun allem och de Pappen a Mamme vun de Gemengen, vill Spaass elo beim Schaffen. Mir si prett!

Villmools merci fir d’Nolauschteren.

■ **M. Fernand Etgen, *Président*.**- Merci villmools der Madamm Ministesch fir Ëmwelt, Klima an nohalteg Entwécklung. D’Diskussioun ass elo ofgeschloss.

Mir kommen elo zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 7653. Den Text steet am Document parlementaire 7653’.

Vote sur l’ensemble du projet de loi 7653 et dispense du second vote constitutionnel

Fir d’éischt de Vote électronique fir déi perséinlech Stëmmen.

Duerno maachen ech den Appel nominal fir déi, déi wëllen e Vote par procuration ofginn.

(Appel nominal pour votes par procuration)

Domadder ass de Projet de loi eestëmmeg mat 60 Jo-Stëmmen ugeholl.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies, Georges Mischo, Mme Octavie Modert, M. Laurent Mosar, Mme Viviane Reding, MM. Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz (par Mme Octavie Modert), Serge Wilmes, Claude Wiseler et Michel Wolter ;

MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff (par Mme Carole Hartmann), Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer ;

Mme Simone Asselborn-Bintz (par M. Georges Engel), M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Claude Haagen, Mmes Cécile Hemmen et Lydia Mutsch ;

Mme Semiray Ahmedova, MM. Carlo Back, François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché et M. Charles Margue ;

MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding (par M. Fred Keup) ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis.

Freet d’Chamber d’Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass also esou decidéiert.

Domat si mer um Schluss vun der Sitzung vun haut ukomm. D’Chamber kënn muer de Mëtten um zwou Auer nees zesummen.

D’Sitzung ass opgeheween.

(La séance publique est levée à 17.31 heures.)

Sommaire

- Ouverture de la séance publique**
 - M. Fernand Etgen, Président
- Question élargie n° 101 de M. Serge Wilmes relative aux nouvelles formes de mobilité**
 - M. Serge Wilmes - M. François Bausch, Ministre de la Mobilité et des Travaux publics
- Question élargie n° 102 de Mme Nathalie Oberweis relative à une éventuelle mission militaire au Mozambique**
 - Mme Nathalie Oberweis - M. François Bausch, Ministre de la Défense - Mme Nathalie Oberweis - M. le Ministre François Bausch
- 7601 - Projet de loi modifiant la loi modifiée du 25 juillet 2002 portant création d’un établissement public pour la réalisation des équipements de l’État sur le site de Belval-Ouest**
 - Rapport de la Commission de la Mobilité et des Travaux publics : M. Carlo Back
 - Discussion générale : Mme Octavie Modert - M. Max Hahn - M. Dan Biancalana - M. Jeff Engelen - Mme Myriam Cecchetti
 - Prise de position du Gouvernement : M. François Bausch, Ministre de la Mobilité et des Travaux publics
 - Vote sur l’ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel
 - M. François Bausch, Ministre de la Mobilité et des Travaux publics
- 7740 - Projet de loi portant approbation : 1° de l’Accord entre le Gouvernement du Grand-Duché de Luxembourg et le Gouvernement de la République du Chili re-**

latif à des services aériens, fait à New York, le 26 septembre 2019 ;

2° de l’« Agreement between the Government of the Grand Duchy of Luxembourg and the Government of the Republic of Rwanda on air services », fait à Luxembourg, le 26 novembre 2019

- Rapport de la Commission de la Mobilité et des Travaux publics : Mme Chantal Gary
- Discussion générale : M. Max Hahn - Mme Cécile Hemmen - M. Gilles Roth - M. Jeff Engelen - Mme Myriam Cecchetti - M. Marc Goergen (dépôt de la motion 1)
- Prise de position du Gouvernement : M. François Bausch, Ministre de la Mobilité et des Travaux publics
- Vote sur l’ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel
- Motion 1 : M. Carlo Back - M. Fernand Kartheiser - M. Marc Goergen - M. François Bausch, Ministre de la Mobilité et des Travaux publics
- Vote sur la motion 1 (rejetée)

6. Question élargie n° 100 de M. Laurent Mosar relative à la Société LuxTrust

- M. Laurent Mosar - M. Franz Fayot, Ministre de l’Économie - M. Laurent Mosar - M. le Ministre Franz Fayot

7. Heure d’actualité du groupe politique LSAP au sujet de la Coopération luxembourgeoise

- Exposé : Mme Lydia Mutsch

- Débat : M. Paul Galles - M. Gusty Graas - Mme Stéphanie Empain - M. Fred Keup - Mme Nathalie Oberweis (dépôt de la motion 1) - M. Sven Clement

- Prise de position du Gouvernement : M. Franz Fayot, Ministre de la Coopération et de l’Action humanitaire - Mme Nathalie Oberweis (parole après ministre) - M. Paul Galles (parole après ministre) - M. le Ministre Franz Fayot

- Motion 1 : M. Yves Cruchten

- Vote sur le renvoi de la motion 1 en commission (adopté)

8. Changement de composition d’une commission

- M. Fernand Etgen, Président

9. Débat de consultation au sujet du Rapport sur le Fonds spécial de soutien au développement du logement

- Exposé : M. Henri Kox, Ministre du Logement
- Débat : M. Marc Lies - M. Max Hahn (intervention de M. Marc Lies) - M. Yves Cruchten - Mme Semiray Ahmedova (dépôt de la motion 1) - M. Roy Reding - Mme Nathalie Oberweis (dépôt de la motion 2) - M. Marc Goergen (intervention de M. Sven Clement)
- Prise de position du Gouvernement : M. Henri Kox, Ministre du Logement - Mme Nathalie Oberweis (parole après ministre)
- Vote sur la motion 1 (adoptée)
- Motion 2 : Mme Semiray Ahmedova - M. Sven Clement - M. Fernand Kartheiser - Mme Nathalie Oberweis
- Vote sur la motion 2 (rejetée)

Au banc du Gouvernement se trouvent : M. François Bausch, Vice-Premier Ministre ; M. Henri Kox et M. Franz Fayot, Ministres.

(La séance publique est ouverte à 14.01 heures.)

1. Ouverture de la séance publique

■ **M. Fernand Etgen, *Président*.**- Ech maachen d’Sitzung op. Huet d’Regierung eng Kommunikatioun ze maachen?

■ **Une voix.**- Nee, Här President.

■ **M. Serge Wilmes (CSV).**- Ma merci villmools, Här President. An dëser Fro geet et ëm nei Mobilitéétsformen. Där hu mer der jo schonn an de leschte Joren eng ganz Rei um Marché gesinn, sief dat Hoverboarden oder Eerieder oder och elektresch Véloen. Déi si jo och an de leschte Joren explodéiert. An esou geet et ëmmer weider mat der Entwécklung an elo schéngt déi neisten Entwécklung ze sinn, datt ëmmer méi Autos- an och Vélosconstructeurs amgaange sinn, konkret u Modeller ze schaffen, déi weeder Auto nach Vélo sinn, mee béides, dat heescht Vëlomobill oder Autovëlo, wéi een dat och ëmmer wëll nennen. An et ass awer schonn esou

konkreet, datt ze erwaarden ass, datt 2022, 2023 éischt Modeller och wäerten op de Marché kommen.

Ech hunn och elo rezent gelies, datt besonnesch dee Modell, bei deem een net ka soen, ob et en Auto oder e Vélo ass, mee béides, an dee béid Fonctiounen huet, zum Beispill an Däitschland den Administratiounen eebe géif Kappzerbrieche bereede fir ze kucken, wéi een dat dann herno och soll offiziell autoriséieren oder reglementéieren.

Besonnesch bei engem Modell ass et esou, datt ee Vélosconstructeur elo op de Wee geet fir ze kucken,